

TS 17-21

TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2017-2021
TALOUSARVIO VUODELLE 2017

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
ALKUSANAT	4
1. LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄN TOIMINTA-AJATUS, TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT	6
2. VIEMÄRILAITOSTOIMINTA	7
2.1 Lähtökohta	7
2.2 Vesimääräennusteet	7
2.3 Jätevesien johtaminen	10
2.31 Käyttö- ja hoitotyöt	10
2.32 Siirtoviemärien ja loka-aseman käyttökustannukset ja tavoitteet	10
2.33 Täydennys- ja peruskorjausinvestoinnit	11
2.34 Uudet siirtoviemärit ja toimialueen laajentamismahdollisuudet	12
2.4 Jätevesien puhdistaminen	13
2.41 Lupaehdot ja puhdistustehon seuranta	13
2.42 Puhdistuksen käyttökustannukset	14
2.43 Keskuspuhdistamon investoinnit	14
2.5 Ympäristövaikutukset	14
2.51 Purkualueen veden laadun seuranta	14
2.52 Lietteen käsittely ja sijoitus	15
3. VESISTÖJEN KUNNOSTAMINEN	16
3.1 Lähtökohta	16
3.2 Yleiset vesiensuojelutoimenpiteet	16
3.3 Keravanjoen alue	16
3.31 Hoitotoimet Keravanjoella	16
3.32 Vedenlaadun kehitys ja tavoitteiden toteutumisen seuranta	18
3.33 Kunnostustyöt Keravanjoella	20
3.34 Kustannukset Keravanjoella	20
3.4 Tuusulanjärven alue	20
3.41 Vedenlaadun kehitys ja tavoitteiden toteutumisen seuranta	20
3.42 Hoitotoimet Tuusulanjärven alueella	22
3.43 Kunnostustyöt Tuusulanjärvellä	23
3.44 Kustannukset Tuusulanjärven alueella	24
3.5 Vesistökaukovalvonta	24

4.	HALLINTO	25
4.1	Lähtökohdat	25
4.2	Ylin päättävä elin	25
4.3	Toimeenpaneva elin	25
4.4	Tilintarkastus	25
4.5	Henkilökunta	26
4.6	Yhteistyöelimet	26
4.7	Toimitilat	26
5.	TALOUS	27
5.1	Lähtökohta	27
5.2	Käyttötalous	27
	5.21 Viemärlaitostoiminta	27
	5.22 Vesistöjen hoito	29
	5.23 Tuusulanjärvi -projekti	29
5.3	Investoinnit	30
5.4	Korot, poistot ja rahoitus	30
	5.41 Viemärlaitostoiminta	30
	5.42 Vesistötyöt	31
5.5	Yhteenveto talousarvioista vuosille 2016-2017 ja talousarviosuunnitelma 2018-2021	32
5.6	Yhteenveto jäsenyhteisöjen maksuista	33
5.7	Taloushallinnon kehittäminen	33
5.8	Toimenpidesuunnitelma alijäämän kattamiseksi	34

Kuntakohtainen jätevesimääräennuste

TALOUSARVIO 2017

ALKUSANAT

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (lyh. KUVES) lähitulevaisuuden toiminnan ja talouden tavoitteet ja pääsuuntaviivat esitetään tässä vuosille 2017-2021 laaditussa taloussuunnitelmassa TS 17-21. Suunnitelman liitteenä on sen ensimmäisen vuoden lukuihin perustuva vuoden 2017 talousarvio.

KUVESin jäsenyhteisöjen toimesta valmistui keväällä 2016 selvitystyö kuntayhtymän hallinnon järjestämisestä lähitulevaisuuden osalta. Jäsenyhteisöjen hyväksymän menettelytapaohjeistuksen mukaisesti KUVESin tulee ostaa jatkossa operatiiviset toimintansa palveluna Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymältä (lyh. TSV). Muutoksen yhteydessä molempien kuntayhtymien toimitusjohtajat jäävät eläkkeelle keväällä 2017. Kuntayhtymien kesällä 2016 hyväksymän aiesopimuksen mukaisesti TSV:lle valittava toimitusjohtaja ottaa myös KUVESin toimitusjohtajan tehtävät vastaan kuntalain 53-54 §:ien mukaisesti. KUVESin muu henkilökunta on tavoitteena siirtää TSV:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä ja nykyisillä ehdoilla. Sopijapuolet jatkavat toimintaansa omina oikeushenkilöinä säilyttäen omat omaisuutensa ja perussopimuksensa ja TSV hoitaa ja vastaa KUVESin tehtävistä palvelusopimuksen nojalla ja omakustannushintaan. KUVES ja TSV valmistelevat vuoden 2017 alkuun mennessä suunnitelman koko muutoksen läpiviennistä siten, että suunnitelma hyväksytään kuntayhtymien hallituksessa/johtokunnassa viimeistään 15.1.2017. Suunnitelman ollessa valmisteluvaiheessa ei tässä taloussuunnitelmassa ole vielä mahdollista ottaa muutoksista aiheutuvia kustannusvaikutuksia kaikilta osin huomioon.

Viemärlaitostoiminta muodostaa pääosan liikelaitoskuntayhtymän taloudessa. Siirtoviemäri-investoinneissa varaudutaan suunnittelemaan ja toteuttamaan siirtoviemärijärjestelmän turvallista ja häiriötöntä käyttöä parantavia saneeraustoimenpiteitä vuonna 2014 valmistuneen varautumissuunnitelman mukaisesti. Suunnitteilla on merkittäviä peruskorjausinvestointeja kaikille suunnittelukauden vuosille. Vuonna 1987 valmistuneella Pihlajamäen pumppaamolla on tarpeen toteuttaa perusteellinen sähkö- ja automaatio saneeraus vuonna 2018. Suunnittelukauden puolivälissä varaudutaan mm. tunnelin pohjoisosan betonirakenteiden saneerauksiin.

Viemärlaitoksen taloudessa on käyttömaksun ennakkohinnaksi vuodelle 2017 arvioitu $16,2 \text{ snt/m}^3$, mikä vastaa $4,7 \%$:n nousua verrattuna vuoden 2015 tilinpäätöksen toteutumaan ($15,47 \text{ snt/m}^3$). Pääomakustannuksia kattavan vuosimaksun yksikköhinta on suunniteltu pidettävän siirtoviemäri- ja puhdistamoinvestointien kattamiseksi vielä vuonna 2017 ennallaan (6 snt/m^3). Suunnittelukauden loppuvuosille 2019-2021 on tarpeen ajoittaa merkittävä vuosimaksun nosto (10 snt:iin/m^3).

Vesistöjen hoito- ja kunnostustyöt muodostavat kuntayhtymän toisen tehtäväryhmän. Tavoitteena on yhteistyössä jäsenkuntien ja Vantaan kaupungin kanssa parantaa toimialueen vesistöjen tilaa kustannustehokkailla hoito-

toimenpiteillä ja rakennustöillä monipuolisten virkistyskäyttömahdollisuuksien luomiseksi ja kehittämiseksi.

Tuusulanjärvi-projektin rahoitustarve pienenee lähivuosina jonkin verran. Tavoitteena on Tuusulanjärven hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vuoteen 2021 mennessä. Tämä vaatii vuosittain hyväksi havaittujen kunnostustoimien jatkamista ja ravinnekuormituksen huomattavaa vähentämistä. Järvessä ei ole enää viiteen vuoteen havaittu haitallisia sinileväkukintoja.

Kuntayhtymän vesistökuunnostusrahastossa jäljellä olevilla varoilla on suunniteltu uusittavaksi vanhentuneeseen tiedonsiirtotekniikkaan perustuvat vesistökaukovalvonnan ala-asemien laitteistot vuoden 2017 aikana.

Keravanjoen yhteistyöhankkeiden osalta Kellokosken altaan pohjapadon rakennustyöt valmistuvat syksyllä 2016 Tuusulan kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen rahoituksella. Sen sijaan Kellokosken padon alapuolisen teknisen kalatien toteutuminen tulee ajankohtaiseksi vasta, kun Haarajoen myllypadon kalatiehanke etenee.

Hankkeiden kustannusarviot ja jäsenyhteisöjen maksut on esitetty vuoden 2016 ennakoidussa hintatasossa. Esitettyihin summiin ei sisälly arvonnäkökulman osuus veron vähennys- ja palautusjärjestelmän vuoksi.

Liikelaitoskuntayhtymän taseeseen on muodostunut vuodesta 2000 lähtien alijäämää vuoden 2014 loppuun mennessä yhteensä 14,97 milj. euroa pääasiassa suunnitelman mukaisista poistoista. 2000-luvulla toteutuneiden suhteellisen pienten investointien takia jäsenyhteisöjen suorittamat vuosimaksut eivät ole kattaneet poistoja. Tämä on ollut suunnitelmallista toimintaa, sillä puhdistamon ja viemäritunnelien täysiä poistoja ei ole ollut perusteltua kerätä vuosimaksuissa. Korvausinvestointien tarve on tulevaisuudessakin melko vähäinen. Jäsenyhteisöille esitetään, että vuoden 2014 loppuun kertyneestä alijäämästä puolet, 7,5 milj. euroa, katetaan peruspääomasta vuoden 2017 tilinpäätöksessä ja loppuosa (7,47 milj. euroa) mahdollisesti vuoden 2018 tilinpäätöksessä erillisillä yhtymäkokouksen päätöksillä. Peruspääoman alentamista voidaan perustella käyttöomaisuuden arvonnäkökulmalla merkittäväällä alentumisella jätevesitunnelin betonirakenteiden ikäänymisestä aiheutuvan teknisen kunnan heikkenemisellä.

Keravalla xx.10.2016

KESKI-UUDENMAAN VESIENSUOJELUN LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄN JOHTOKUNTA

Johtokunnan
puheenjohtaja

Matti Hilli

Toimitusjohtaja

Mauri Pekkarinen

1. LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄN TOIMINTA-AJATUS, TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Kuntayhtymän **toiminta-ajatuksena** on suojella Keski-Uudenmaan vesistöjä, erityisesti Tuusulanjärveä, Keravanjokea ja Vantaanjokea, ja myös Suomenlahden lähivesiä jätevesiltä sekä luoda edellytykset niiden käyttökelpoisuudelle monipuolisessa virkistyskäytössä. **Tavoitteeksi** on alunperin kuntainliiton perustamissuunnitelmassa (v. 1973) asetettu veden laadun osalta hyvä uimakelpoisuus ja soveltuvuus virkistyskalastukseen sekä Tuusulanjärven osalta lisäksi mahdollisimman monia arvokaloja tyydyttävä tila. Kuntayhtymän **tehtävänä** on tarjota jäsenyhteisöille keskitetty seudullinen viemäröintijärjestelmä, johon jäsenyhteisöjen viemärlaitosten jätevedet voidaan kestävän kehityksen periaatetta noudattaen taloudellisesti ja ympäristöhygienian vaatimukset täyttäen johtaa.

Toiminta-ajatuksensa toteuttamiseksi kuntayhtymä ylläpitää **Keski-Uudenmaan meriviemäriä** huolehtien sen käytöstä ja kunnossapidosta sekä suunnittelee ja toteuttaa **vesistöjen kunnostustöitä** ja muita vesien-suojelutoimia. Meriviemäriin avulla Järvenpään, Keravan, Tuusulan sekä Vantaan Korson, Rekolan ja Kehätien alueen viemäriverkostojen jätevedet kootaan ja johdetaan keskitettyyn puhdistukseen, puhdistetaan tehokkaasti ja taloudellisesti ja edelleen puretaan vesiensuojelun kannalta edulliselle alueelle avomeren reunaan Katajaluodon luona. Keravanjoen ja Tuusulanjärven kunnostaminen vaikuttaa suoraan vesistöjen arvoon ja käyttökelpoisuuteen. Se hyödyntää vesiensuojelulaitokseen tehtyjä investointeja parantamalla seudun asukkaiden mahdollisuuksia vesistöjen virkistyskäyttöön.

Liikelaitoskuntayhtymän tehtävänä on 1.1.2013 voimaan tulleen uuden perussopimuksen mukaisesti huolehtia ensisijaisesti jäsenkuntiensa ja Vantaan kaupungin erikseen sovittujen alueiden viemärivereden puhdistamisesta ja johtamisesta runkoviemäreissä vesihuoltolain mukaisesti ja siinä tarkoituksessa hankkia omistukseensa ja käyttöönsä maa-alueita ja viemäreitä sekä näiden toiminnalle tarpeellisia laitteita ja rakenteita. Lisäksi Liikelaitoskuntayhtymä voi suorittaa muita lain mahdollistamia tarpeellisia jäsenyhteisöjensä vesistöjen kunnostukseen ja vesiensuojeluun liittyviä toimenpiteitä.

2. VIEMÄRILAITOSTOIMINTA

2.1 Lähtökohta

Keski-Uudenmaan meriviemäriin siirtoviemärijärjestelmän piirissä on jäsenyhteisöjen alueella yhteensä noin 162 000 asukasta.

Liikelaitoskuntayhtymän kokoamat jätevedet puhdistetaan 1994 valmistuneessa Viikinmäen keskuspuhdistamossa, josta on hankittu 18,5 milj. m³:n keskimääräistä vuosivesimäärää vastaavasti (15,4 %) kapasiteettia.

Siirtoviemärijärjestelmän laitos- ja viemäri-liitoskohteet sekä varajärjestelmän viemärit on esitetty piirustuksessa 1.

2.2 Vesimääräennusteet

Liikelaitoskuntayhtymän alueen jätevesimäärä on 1980-luvun alusta lähtien osoittanut selvää kasvutrendiä, mitä sääolosuhteista johtuvat vuosivaihtelut kuitenkin peittävät. Tulevaisuudessa viemäri-vesimäärät kasvavat lähinnä seuraavista syistä:

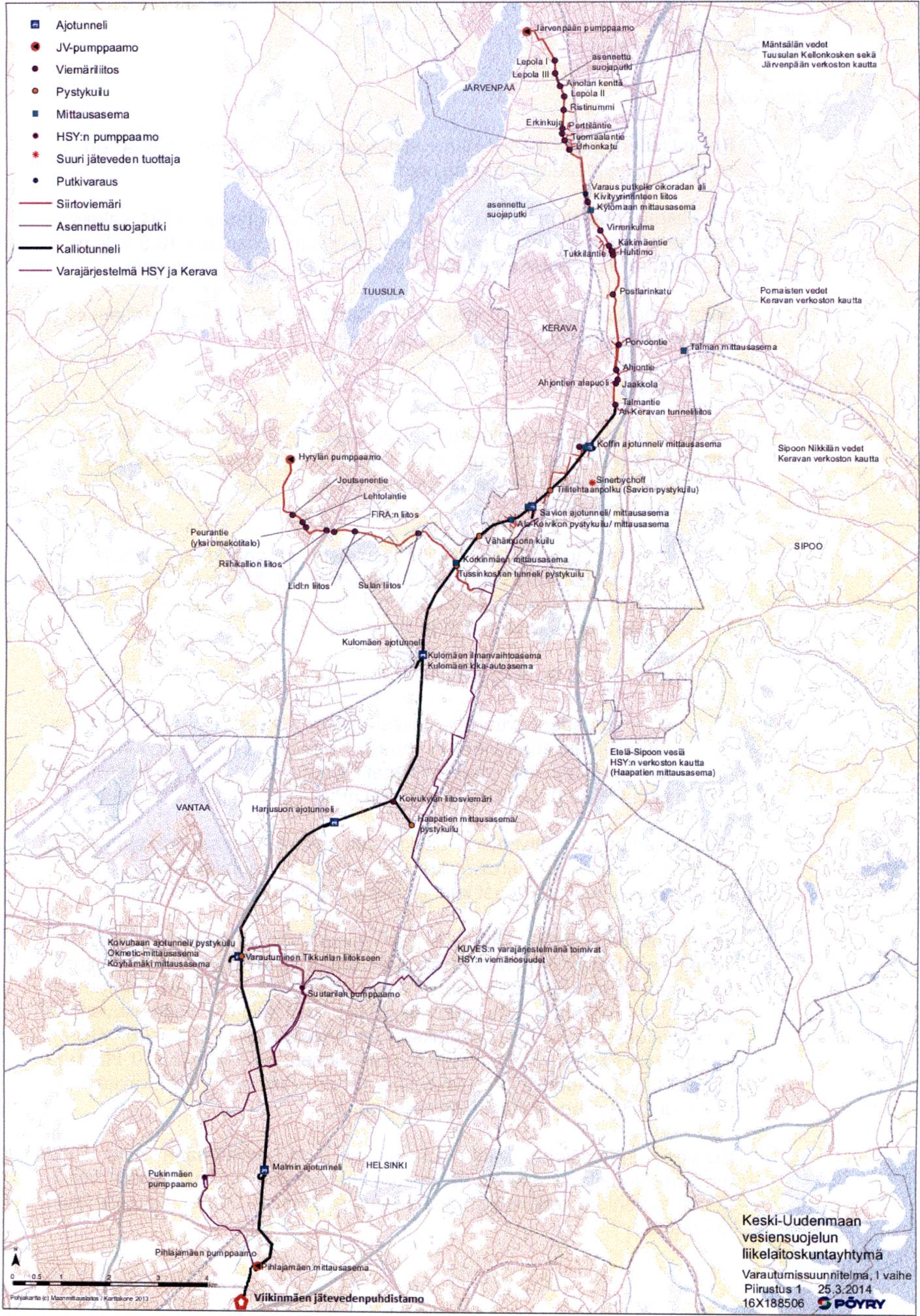
- meriviemäriin piirissä olevan asukasluvun arvioidaan ennusteiden mukaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä huomattavasti: Keravalla ja Järvenpäässä lähes 25 %, Tuusulassa ja Pornaisissa 35 %, Keski-Sipoossa yli 100 % ja Vantaalla 15 %,
- työpaikat ja vettä käyttävän teollisuuden määrä lisääntyvät,
- suurten vedenkäyttäjien jätevesimäärien arvioidaan lisääntyvän tuotannon kasvaessa jonkin verran; Keravalla Oy Sinebrychoff Ab:n juomatehtaan ja Vantaalla Okmetic Oy:n piikiekkotehtaan nykyisestä noin 500 000:sta ehkä n. 600 000 m³:iin vuodessa 2030 mennessä.

Viemäriverkostoon liittyneiden asukkaiden määrä kasvaa jäsenyhteisöjen alueella ennusteiden perusteella vuoteen 2025 mennessä noin 187 000 asukkaaseen ja ulkopuoliset kunnat mukaan lukien noin 210 000:een.

Veden ominaiskäytön odotetaan tulevaisuudessa pysyvän vakiona: Järvenpäässä, Keravalla, Tuusulassa ja Sipoossa keskimäärin noin 170 l/as/d pois-lukien suurteollisuus (Sinebrychoff ja Arla) (viite: Tuusulan Seudun Vesilaitos kuntayhtymän vuosikertomus 2015). Vantaalla on vesihuoltoverkoston mitoituksessa eroteltu asutuksen ominaiskulutus (150 l/as/d), yleinen kulutus (55 l/as/d) sekä tavallisten työpaikkojen vedenkäyttö (70 l/tp/d) ja suurikäyttäjien vedenkäyttö. Ominaiskäyttö on Vantaalla kaikki käyttäjäryhmät mukaan lukien ollut noin 230-240 l/as/d.

Kuntien viemäristöjen vuotavuus on nykyisin keskimäärin noin 5000 m³/a/km (vertailuperusteena verkostopumppaukset). Vuotavuutta on tavoitteena vähentää verkostoja saneeraamalla ainakin 20 % vuoteen 2035 mennessä.

- Aiotunneli
- JV-pumppaamo
- Viemäriliitos
- Pystykuitu
- Mittausasema
- HSY:n pumppaamo
- * Suuri jäteveden tuottaja
- Putkivaraus
- Siirtoviemäri
- Asennettu suojaputki
- Kalliotunneli
- Varajärjestelmä HSY ja Kerava

Mäntsälän vedet
Tuusulan Kellonkosken sekä
Järvenpään verkoston kautta

Pomaisten vedet
Keravan verkoston kautta

Sipoon Nikkään vedet
Keravan verkoston kautta

Etelä-Sipoon vesä
HSY:n verkoston kautta
(Haapatien mittausasema)

KUVES:n varajärjestelmänä toimivat
HSY:n viemäriolosuhteet

**Keski-Uudenmaan
vesiensuojelun
liikelaitoskuntayhtymä**
Varautumissuunnitelma, 1 vaihe
Piirustus 1 25.3.2014
16X188506 **POYRY**

Pohjakaartti (c) Maanmittauslaitos | Karttane 2013

Viikinmäen jätevedenpuhdistamo

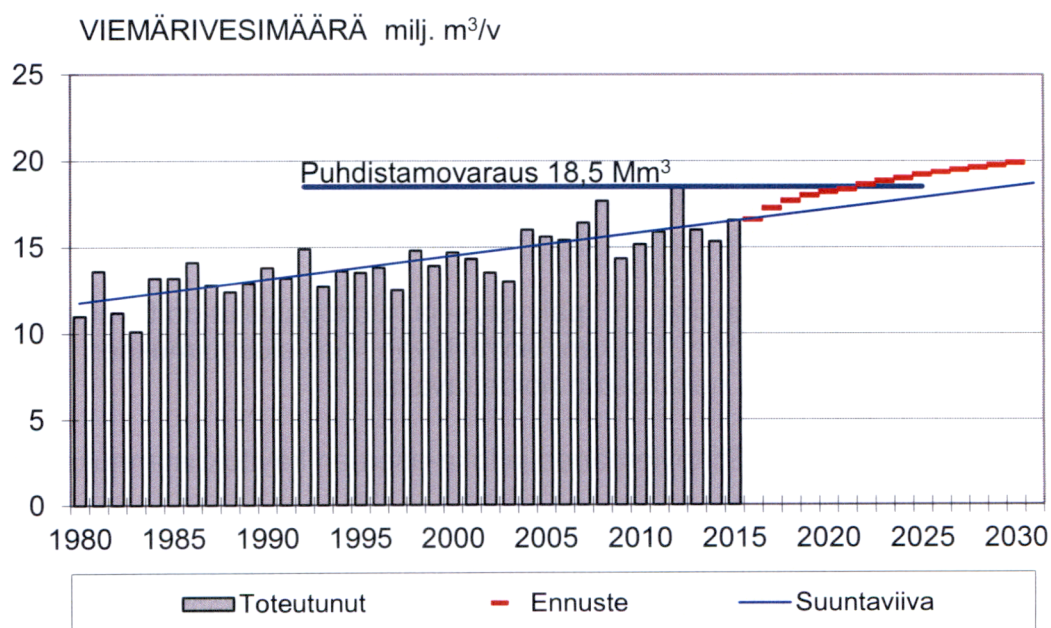
Kun ennustevuosien jätevesimääriä arvioidaan väestöennusteiden ja toteutuneen kehityksen perusteella, on kuntakohtainen ennuste seuraava:

Jätevesimäärät, milj. m ³ /v					
Kunta	2015	2017	2020	2025	2030
Järvenpää	3,33	3,5	3,8	4,0	4,2
Kerava	3,60	3,7	3,9	4,1	4,2
Tuusula	3,12	3,3	3,5	3,8	4,0
Vantaa / HSY	5,53	5,7	5,9	6,1	6,3
Vantaa / VKV	0,52	0,52	0,55	0,6	0,6
Mäntsälä/Ohkola	0,13	0,14	0,15	0,2	0,2
Muut	0,34	0,4	0,4	0,4	0,4
Kuntayhtymä yht.	16,57	17,26	18,2	19,2	19,9
Sipoo	0,60	0,7	1,1	1,6	2,1
Pornainen	0,24	0,3	0,3	0,35	0,4
Yhteensä	17,41	17,8	19,6	21,4	22,6

Kohta 'muut' sisältää KUVESin oman laitoksen vuotovedet. Sipoolla on oma osuus keskuspuhdistamoon, mutta Pornainen on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) puhdistamo-osuudessa ilman omaa osuutta. Vesimääräennuste edustaa hydrologisilta olosuhteiltaan keskimääräisvuotta. Vaihtelu voi olla -1,5...+1,5 milj. m³/v vuotovesistä riippuen.

KUVESin nykyinen puhdistamo-osuus (18,5 milj. m³) riittää arviolta vuoteen 2020 saakka, sillä Sipoon, Pornaisten, Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy:n (Okmetic Oy) ja Vantaan Ylästön jätevesiä ei lueta kuntayhtymän varaukseen.

Viime vuosien ja suunnittelukauden luvut on esitetty liitteessä ja kuntayhtymän alueen kokonaisvesimäärän kehitys ja ennuste kuvassa 1.

Kuva 1. Liikelaitoskuntayhtymän kokonaisvesimäärän kehitys (Sipoo ja Pornainen eivät sisälly toteutumalukuihin).

2.3 Jätevesien johtaminen

2.31 Käyttö- ja hoitotyöt

Liikelaitoskuntayhtymän viemärijärjestelmään kuuluu kolme **pumppaamo**, 11 **mittausasemaa** sekä **loka-autoasema**, jotka vaativat säännöllistä hoitoa ja huoltoa. Jätevesien määrää mitataan jatkuvasti kustannusjaon perustaksi kuntarajoilla tai tunneliliitoksiin sijoitetuilla mittausasemilla.

Kunnat valvovat **teollisuusjätevesiä** yhteistyössä KUVESin ja HSY:n kanssa ohjeiden mukaan seuraamalla ongelma-aineiden määriä vesinäytteissä. Seurannassa on Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa useita kymmeniä yrityksiä. Seurantajärjestelyjä kehitetään yhteistyössä HSY:n ja muiden jäsenyhteisöjen kanssa. Kuntien viemäriverkostoista tulevan **jäteveden laatua** seurataan ottamalla vuosittain muutamia kokoomanäytteitä Pihlajamäestä.

Kuntien viemäristöjen ja kuntayhtymän omien siirtoviemärien **vuotovesien määrän** seuranta ja toimet niiden vähentämiseksi ovat jatkuvasti tärkeä työkohte. Viikinmäen uuden ympäristöluvan (Nro 240/2015/2, Dnro ESA VI/341/04.08/2013) mukaisesti viemäriverkostoista tehtäviin kuntokartoitukseen perustuvaa verkoston saneerausohjelmaa hule- ja vuotovesien määrän vähentämiseksi on pidettävä yllä ja päivitettävä kahden vuoden välein.

Esitys kunnille: Vanhaa viemäriverkosta tulee saneerata suunnitelmallisesti vuotovesien vähentämiseksi. KUVES toimittaa tammikuun lopussa jäsenkuntien viemärien saneeraustoimenpiteitä ja vaikuttavuutta koskevat tiedot HSY:lle Viikinmäen puhdistamon ympäristölupavelvoitteen täyttämiseksi.

Kuntayhtymän omien laitteiden käyttö ja kunnossapito sekä niiden edellyttämä päivystys tapahtuvat pääosin jäsenkuntien kanssa tehtyjen sopimusten puitteissa. Kerava ja Tuusula asettavat henkilöstöään ja kalustoaan kuntayhtymän käyttöön omalla alueellaan ja Kerava myös Vantaan ja Helsingin alueella olevissa kuntayhtymän kohteissa. Järvenpää huolehtii osaltaan päivystyksestä, mutta normaalit huoltopalvelut tilataan yksityiseltä yrittäjältä. Kellokosken siirtoviemäri on Tuusulan ja Järvenpään hoidossa osana niiden omaa viemäristöä.

Lähiuosina em. päivystys- ja huoltopalvelut on tavoitteena siirtää KUVESin ja TSV:n kesken solmittavan palvelusopimuksen perusteella pääosin TSV:n henkilöstön hoidettavaksi.

2.32 Siirtoviemärien ja loka-aseman käyttökustannukset ja tavoitteet

Suurin osa käyttökustannuksista muodostuu pumppaamojen kustannuksista: pumppausenergian hinnasta, valvonnasta sekä huolto- ja korjaustöistä. Vesimääräyksikköä kohti tarvittava energiamäärä vaihtelee pumppaamo-kohtaisesti riippuen erityisesti nostokorkeudesta, suurin se on Pihlajamäessä 0,22 kWh/m³.

Kunnista tulevalle kokonaisvesimäärälle jaettuna ovat pumppaamojen energiakustannukset 1,9 senttiä/m³. Siirtoviemärien kaikki käyttökustannukset ovat yhteensä 3,7 senttiä/m³, mistä Pihlajamäen pumppaamon osuus on 2,1 senttiä/m³. Yksikköhinta on huomattavasti riippuvainen vesimäärästä, sillä kolmannes käyttökustannuksista on luonteeltaan kiinteitä.

Kulomäen loka-autoaseman kustannukset mukaan lukien jätevesien puhdistus katetaan perittävillä maksuilla, 16,00 euroa/kuorma (+alv.) vuonna 2017. Kuormataksaan kohdistuu 5,0 %:n korotus, sillä lokakuormien käsittelylaitteistoja varaudutaan uudistamaan v. 2017. Erityisesti esikäsittelemättömät bajamajajätteet ovat aiheuttaneet asemalla putkitukoksia ja laitteiston käyttöhäiriöitä. Loka-autoaseman tuloarvio v. 2017 on 51 000 euroa perustuen n. 3 200 kuormaan, ja menoarvio 43 000 euroa.

Tavoitteet siirtoviemärien käytölle:

Laadullinen tavoite: Siirtoviemärit pumppaamoinen ja jätevesimittarit pidetään hyvässä kunnossa säännöllisin tarkastuksin ja huolloin.

Sitova tavoite: Jäteveden ylivuotoja vesistöön ei esiinny.

Tavoitteet loka-autoaseman käytölle: Laadullinen tavoite: Ehkäistään haitallisten ja luvottomien lokakuormien purku jätevesitunneliin.

Sitova taloudellinen tavoite: 7 000 euron nettotulos.

Siirtoviemärien ja loka-autoaseman käyttökustannusten arvioidaan kehittyvän vesimäärän kasvaessa seuraavasti:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Siirtoviemärien käyttö, 1000 euroa	567	580	590	600	610
Loka-autoaseman käyttö, "	43	45	45	45	45

2.33 Täydennys- ja peruskorjausinvestoinnit

Pumppaamot ja mittausasemat edellyttävät vanhetessaan peruskorjaustöitä. Tunneliviemärien kapasiteetti on tulevaisuudessakin riittävä, mutta kalliorakenteiden kuntoa on tarkastettava säännöllisesti. Tunnelin betonirakenteet (ruiskubetonointi, paineseinät ja pohjalaatta) ovat alttiina syövyttävälle kaasulle ja vaativat vanhetessaan peruskorjausta. Lisäksi putkiviemärien kapasiteetti voi käydä riittämättömäksi 2020-luvun lopulla.

Uusinta- ja korjausinvestointeja on 2000-luvulla toteutettu seuraavasti:

- Pihlajamäen pumppaamolla pumppujen uusiminen ja jäteveden purkukanavan saneeraus (2003) sekä tulotunnelin ruiskubetonoinnin saneeraus (2010),
- Laitoksen kaukovalvontajärjestelmän ja loka-autoaseman automaatiojärjestelmän uusiminen (2004),
- Koivuhaan viemäriiitoksen pystykuilu- ja putkistorakenteiden muutostyöt ja viemäritunnelin puolella paineseinien, ruiskubetonoinnin ja pohjalaatan peruskorjaustyöt (2009),

- Järvenpään ja Hyrylän pumppaamojen sähkö- ja automaatiolaitteistojen uusiminen (2012, 2015) ja
- Hyrylän siirtoviemärin alkupään betonisen viettoviemärin (1,3 km, DN 600 B) saneeraus sukkasujutuksella (2016).

Siirtoviemäri-investoinneissa varaudutaan suunnittelukaudella suunnittelemaan ja toteuttamaan siirtoviemärijärjestelmän turvallista ja häiriötöntä käyttöä parantavia peruskorjausinvestointeja seuraavasti:

- Kulomäen loka-autoaseman laitteistosaneeraus (2017),
- Savion tunneliliitoksen valaistuksen uusiminen (2017),
- Viemäritunnelin pohjoisosan kuntokartoitukset (2016-2017) ja eteläisen osan (Pihlajamäki-Koivuhaka) 10-vuotiskuntokartoitus (2017),
- Tunnelin korjausinvestointien suunnittelu (2017),
- Pihlajamäen pumppaamon SIA-saneeraus: sähkö-, ilmastointi- ja automaatiosuunnittelu (2017) ja SIA-urakan toteutus (2018),
- Kulomäen viemäriliitoksen viettoviemäriputken uusiminen (2018),
- Uuden mittausaseman rakentaminen Kulomäkeen Tuusulan Maantiekylän vesille (2018),
- Tunnelin peruskorjaustöiden toteutus (2019-2020),
- Sipoon Talman mittausaseman peruskorjaus (2020),
- Kulomäen ilmanvaihtoaseman tehon nostaminen, hajunpoistoyksikön hankinta ja poistoilmapiipun korotus (2020-2021).

Jätevesitunnelin varajärjestelmän parantamismahdollisuudet selvitetään HSY:n viemärimallinnuksen 2016 pohjalta yhteistyössä HSY:n kanssa vuonna 2017.

Hyrylän siirtoviemärin loppupään putkikoon suurentaminen ja Korkinmäen mittausaseman uusiminen tulee toteutettavaksi yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa myöhemmin (2022-2023). Kustannusarvio on 3 milj. euroa.

Investointeihin varataan määrärahoja seuraavasti:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Täydennys- ja peruskorjaustyöt, 1000 euroa	300	1000	1000	1500	800

2.34 Uudet siirtoviemärit ja toimialueen laajentamismahdollisuudet

Tuusulan kunta toteuttanee lähitulevaisuudessa Maantiekylän vesille viemäriyhteyden Vantaan Kulomäen kautta meriviemäriin. Toistaiseksi Maantiekylän vedet on johdettu Suutarila-Viikinmäki -runkoviemärissä.

Mäntsälän kunta selvittää onko kunnan jätevedet tarkoituksenmukaista johdtaa tulevaisuudessa meriviemäritunnelin kautta Viikinmäen puhdistamolle.

Liikelaitoskuntayhtymän perussopimus mahdollistaa Vantaan Tikkurilan ja Tammiston alueiden jätevesien johtamisen kuntayhtymän tunnelin kautta periaatteella, että jätevedet luetaan HSY:n puhdistamo-osuuteen. Hank-

keen toteutusta ei ole esitetty HSY:n pitkän aikavälin investointisuunnitelmissa.

2.4 Jätevesien puhdistaminen

2.41 Lupaehdot ja puhdistustehon seuranta

Viikinmäen puhdistamolta mereen johdettavan jäteveden on täytettävä 28.12.2015 voimaantulleen uuden ympäristöluvan mukaisesti seuraavat keskeisimmät lupaehdot:

Kuormitus- tekijä	Pitoisuus mg/l	Poistoteho %
* BHK ₇ (ATU)	≤ 10	≥95
* Kokonaisfosfori (P)	≤ 0,3	≥95
**Kokonaistyyppi (N)		≥80

* neljännesvuosittain, **vuosikeskiarvona

Puhdistusvaatimukset ovat kaikilta osin täyttyneet vuodesta 2004 lähtien, kun typenpoistoyksikkö ja puhdistamon laajennus (8. linja) valmistuivat. Puhdistamon 9. käsittelylinjan käyttöönotto kesällä 2014 on edelleen parantanut puhdistustulosta. Uudessa ympäristöluvassa typenpoistotehovaatimus kiristyi 70 %:sta 80 %:iin. Uutena lupaehtona on mm., että 'kaikissa puhdistamon piirissä olevien viemäriverkostojen ohijuoksutus- ja ylivuotokohdissa on oltava laitteet, jotka rekisteröivät ohijuoksutuksen ja ylivuodon kestoajan summaavasti tai muu luotettava menetelmä ohijuoksutusten määrän selvittämiseen'.

Puhdistamon kaikkien osakkaiden on lähivuosina tarpeen yhteistyössä sopia siitä kuinka puhdistustehon riittävyys ja KUVESin ja Sipoon vesimääräkapasiteetin lisäystarve voidaan turvata pitkälle tulevaisuuteen. Kysymyksen tulevat ratkaisumallit ovat HSY:n investointien kehittämissuunnitelman (versio 29.10.2015) mukaan seuraavat:

1. Uusien käsittelylinjojen rakentaminen nykyisen puhdistamon lähialueelle on epätodennäköinen vaihtoehto, sillä kalliotilavaraus on asutuksen läheisyyden takia huono.
2. HSY toteuttaa Viikinmäen viemärintialueelta Lassilan pumppaamolta jätevesien siirtojärjestelyt Länsi-Helsingistä uuteen Blominmäen puhdistamoon vuoden 2023 vaiheilla, jolloin Viikinmäestä vapautuu kapasiteettia kaikille osakkaille (todennäköinen vaihtoehto).
3. Itä-Helsinkiin rakennetaan uusi jätevedenpuhdistamo, jonka toteustarve on 2040-luvun alussa.

Viikinmäen viemärintialueen vesihuoltolaitosten on em. ratkaisuihin riippumatta lisättävä investointejaan viemäriverkostojen vuotovesien vähentämiseksi, mutta vaikutukset näkyvät vasta melko pitkällä aikavälillä.

Jätevedenpuhdistuksen ohjeellinen tavoite: Puhdistustehoa seurataan lupaehtojen saavuttamisen ja puhdistamon kapasiteetin riittävyyden kannalta silmällä pitäen jätevesien puhdistuksen investointitarpeita.

2.42 Puhdistuksen käyttökustannukset

Kuntayhtymä maksaa jäteveden puhdistamotoiminnan käyttökustannuksista Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymälle vesimääränsä mukaisen osuuden ja lisäksi yhteissummasta laskettuina yleiskuluina 13 %. Ennakko hinta muodostuu suunnittelukauden alussa seuraavasti:

- käyttö- ja kunnossapitokustannukset	11,0 snt/m ³
- yleiskulut 13 %	<u>1,4 "</u>
	12,4 snt/m ³

Käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin sisältyvät puhdistamon käytön ja kunnossapidon lisäksi Viikinmäen puhdistamon maanvuokrat ja rakennusten kiinteistöverot, lietteen kuljetus jatkokäsittelypaikoille, teollisuusjätevesien valvonta sekä jätevesien aiheuttamien haittojen kompensoimiseksi lupapäättöksen edellyttämät merialueen kalaistutukset.

Jätevesien puhdistamisen ja siihen liittyvien toimintojen käyttökustannusten kehitys arvioidaan kiinteistöverot mukaan lukien seuraavaksi:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Puhdistamon käyttö, 1000 euroa	2 225	2 290	2 330	2 390	2 420

2.43 Keskuspuhdistamon investoinnit

Puhdistamolla varaudutaan investointeihin ja täydentäviin perusparannustöihin seuraavasti:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Puhdistamoinvestoinnit, 1000 euroa	630	950	910	770	720

Investointikustannuksia nostaa suunnittelukaudella mm. rejektivesien erilliskäsittely (v. 2017-2019) ja purkutunnelin kahdentaminen välillä Viikinmäki-Viikki (v. 2018-2020). Myöhemmin on suunnitteilla fosforinpoiston tehostaminen jälkikäsittelyllä vuosina 2022 ja 2023, jolloin KUVESin kustannusosuus olisi keskimäärin 1,6 milj. €/vuosi.

Liikelaitoskuntayhtymän viemäröntialueen voimakkaan väestökasvun seurauksena on viemäriveresimäärien kasvaessa tarpeen varautua hankkimaan Viikinmäen puhdistamosta lisää vesimääräkapasiteettia 2020-luvun alkupuolella, jolloin lisäkapasiteettia lienee ostettavissa.

2.5 Ympäristövaikutukset

2.51 Purkualueen veden laadun seuranta

Helsingin kaupungin ympäristökeskus seuraa jätevesien vaikutusta Helsingin edustan merialueella, jonka tila on jätevesien tehostuneen puhdistuksen seurauksena vielä 2000-luvun alussa parantunut.

Purkutunnelin päässä Katajaluodon eteläpuolella jätevesien vaikutuksia on havaittavissa vain suppealla alueella. Ravinteidenpoiston tehostaminen Viikinmäen puhdistamolla tuskin enää vaikuttaa tulevaisuudessa havaittavasti merialueen tilaan muualla Suomenlahdella.

2.52 Lietteiden käsittely ja sijoitus

Puhdistamolla jätevedestä erotettu liete kunnostetaan mädättämällä ja kuivataan lingoilla. Lietettä syntyy liikelaitoskuntayhtymän vesimäärästä noin 10 900 tonnia vuodessa. Kuntayhtymällä on velvollisuus ottaa vastaan lietettä jätevesimäärää vastaava osuus. Tuusula ja HSY järjestävät lieteosuuksensa hoidon HSY:n kompostointiasemalla Sipoon Metsäpirtissä. Järvenpää ja Kerava ovat hoitaneet oman lieteosuutensa (2175 + 2350 t/v) kompostoinnin muualla oman kuntansa ulkopuolella.

Puhdistamolietteiden laatua seurataan tutkimalla hyötykäytön kannalta ongelmalliset raskasmetallipitoisuudet. Ne ovat pysyneet jo pitkään tavoitearvosuosituksien puitteissa. Pääosa lietteestä jatkojalostetaan viherrakennuskäyttöön. Liete käsitellään hygienisoimalla se tulistetulla höyryllä, seosainetta lisäämällä ja kompostoimalla. Vuodesta 2009 lähtien lietettä on toimitettu merkittävässä määrin myös maatalouskäyttöön.

3. VESISTÖJEN KUNNOSTAMINEN

3.1 Lähtökohta

Keravanjokea, Tuusulanjärveä sekä Rusutjärveä on kunnostettu 1980-luvulta alkaen kunnostussuunnitelmien pohjalta. Pääosin kuntayhtymän aikaisemmin rahoittamat kohteet on esitetty kuvassa 2. Nykyinen toiminta keskittyy kunnossapitoon, vesistön hoitotoimiin ja vaikutusten seurantaan eri kohteissa.

Keravanjoen ja Rusutjärven tila ja veden laatu paranivat selvästi 1990-luvulla. Tuusulanjärven tila parani Järvenpään jätevesikuormituksen poistumisen (1979) jälkeen aluksi hitaasti, mutta vuodesta 1997 lähtien toteutetut tehokkaat kunnostustoimet ovat nopeuttaneet järven tilan paranemista.

3.2 Yleiset vesiensuojelutoimenpiteet

Kuntayhtymä pyrkii vaikuttamaan jäsenkuntiinsa ja muihin vesistöä kuormittavasta toiminnasta vastuussa oleviin osapuoliin siten, että toimialueella

- kaikki **taaja-asutus** liitetään mahdollisimman nopeasti viemäriverkostojen piiriin myös taajaan asutuilla haja-asutusalueilla,
- viemäriverkoston ulkopuolelle jäävältä **haja-asutukselta** edellytetään jätevesiasetuksen (15.3.2011) nojalla tehokasta jätevesien puhdistusta; suositeltavia menetelmiä ovat mm. kompostoitavat käymälät, fosforinpoistolla täydennetty maaperäkäsittely sekä WC-jätevesien johtaminen umpisäiliöön (suosituksena vähävetinen WC), jolloin harmaille vesille riittää maasuodatus,
- **taajamahulevesien** virtaamahuippujen tasaamista ja vesistökuormituksen vähentämistä edistäviä ratkaisuja (mm. veden imeytysrakenteet katu- ja korttelialueilla ja viheralueiden tasausaltaat) toteutetaan suunnitelmallisesti kaikilla uudisrakennusalueilla.

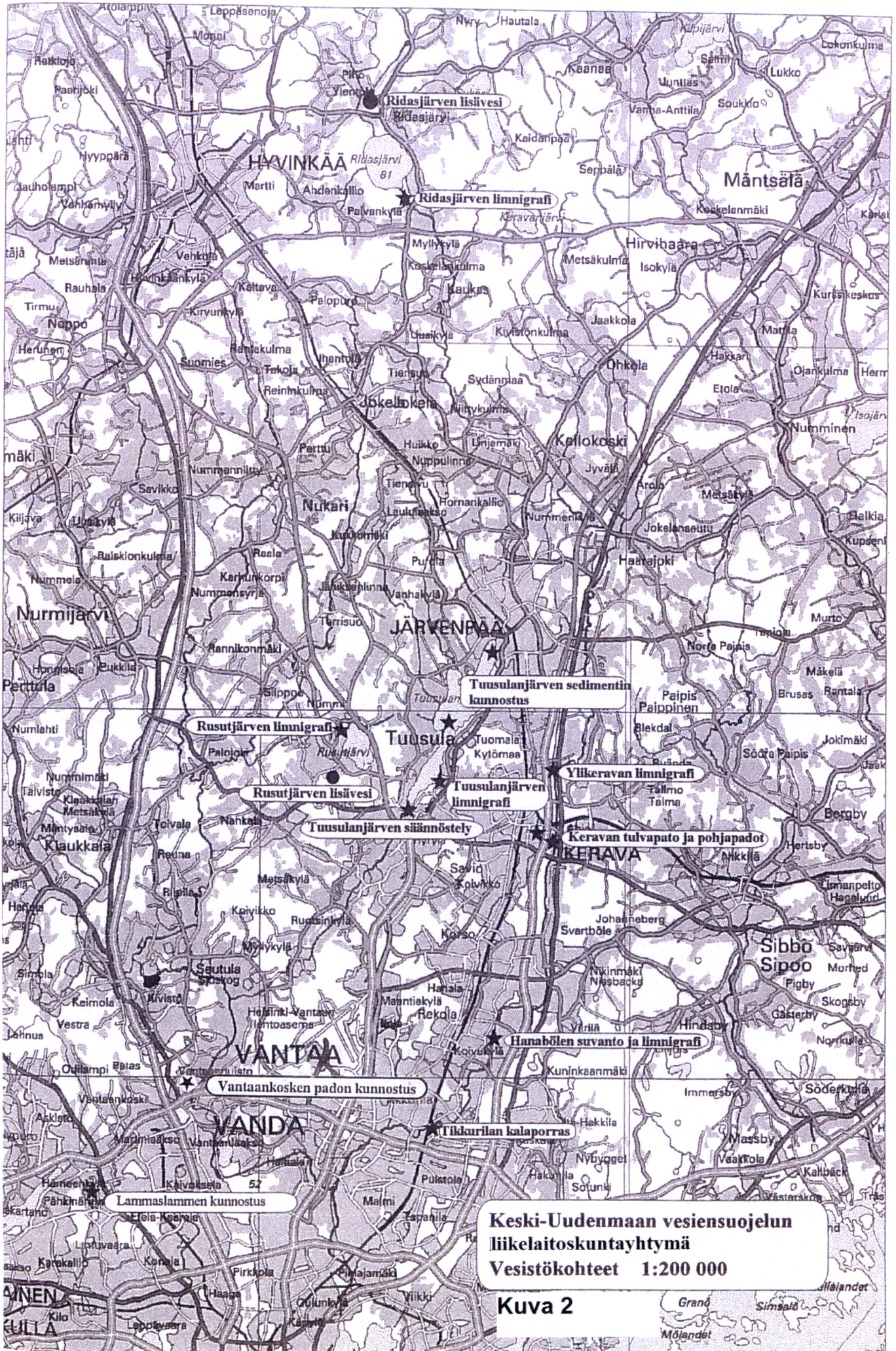
Maataloudesta aiheutuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta pyritään vähentämään mm. suojakaistojen ja -vyöhykkeiden sekä kosteikkojen ja laskeutusaltaiden avulla. Ensisijaisen tärkeitä ovat kuitenkin viljelijöiden omilla peltolohkoillaan suorittamat viljelytekniset toimenpiteet maatalouden ympäristökorvausjärjestelmää ja vesiensuojeluneuvontaa hyödyntäen.

3.3 Keravanjoen alue

3.31 Hoitotoimet Keravanjoella

Päijänne-tunnelista pumpataan touko-elokuussa Keravanjokeen **lisävettä**, joka lisää virtaamaa kuivina kesinä ja parantaa veden laatua mm. bakteeri- ja fosforipitoisuuksia laimentamalla. Tavoitteena on pitää Keravanjoki uimakelpoisena läpi kesän. Vettä johdetaan sääolosuhteista riippuen yleensä 3,5-4,0 milj. m³/vuosi. Lisävirtaama on täydellä teholla 0,8 m³/s.

Kustannukset ovat noin 3,0 snt/m³ eli 120 000 €/vuosi ja ne muodostuvat Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n perusmaksuista, Kymijoen voimalakorvauksista ja Ridasjärven pumppaamon käyttökustannuksista sekä vesistöseurannasta. Kustannuksiin osallistuvat sovituin jakosuhtein kuntayhtymän kolme jäsenkuntaa sekä Vantaa (55 %), Helsinki (9 %) ja Hyvinkää (4 %).

Ridasjärven hoito- ja käyttösuunnitelman (2001) tavoitteena on vedenlaadun parantamisen ohella estää huolestuttavan nopeasti tapahtuvaa umpeenkasvua. Keinoja voivat olla pieni kesävedenpinnan nosto (n. 5 cm) ja vesikasvien niitto. Kuntayhtymä varautuu tarvittaessa osallistumaan yhteishankkeissa järven hoitotoimiin ja vesioikeudellisen luvan täydentämiseen pohjapadon vähäiselle korotukselle.

3.32 Vedenlaadun kehitys ja tavoitteiden toteutumisen seuranta

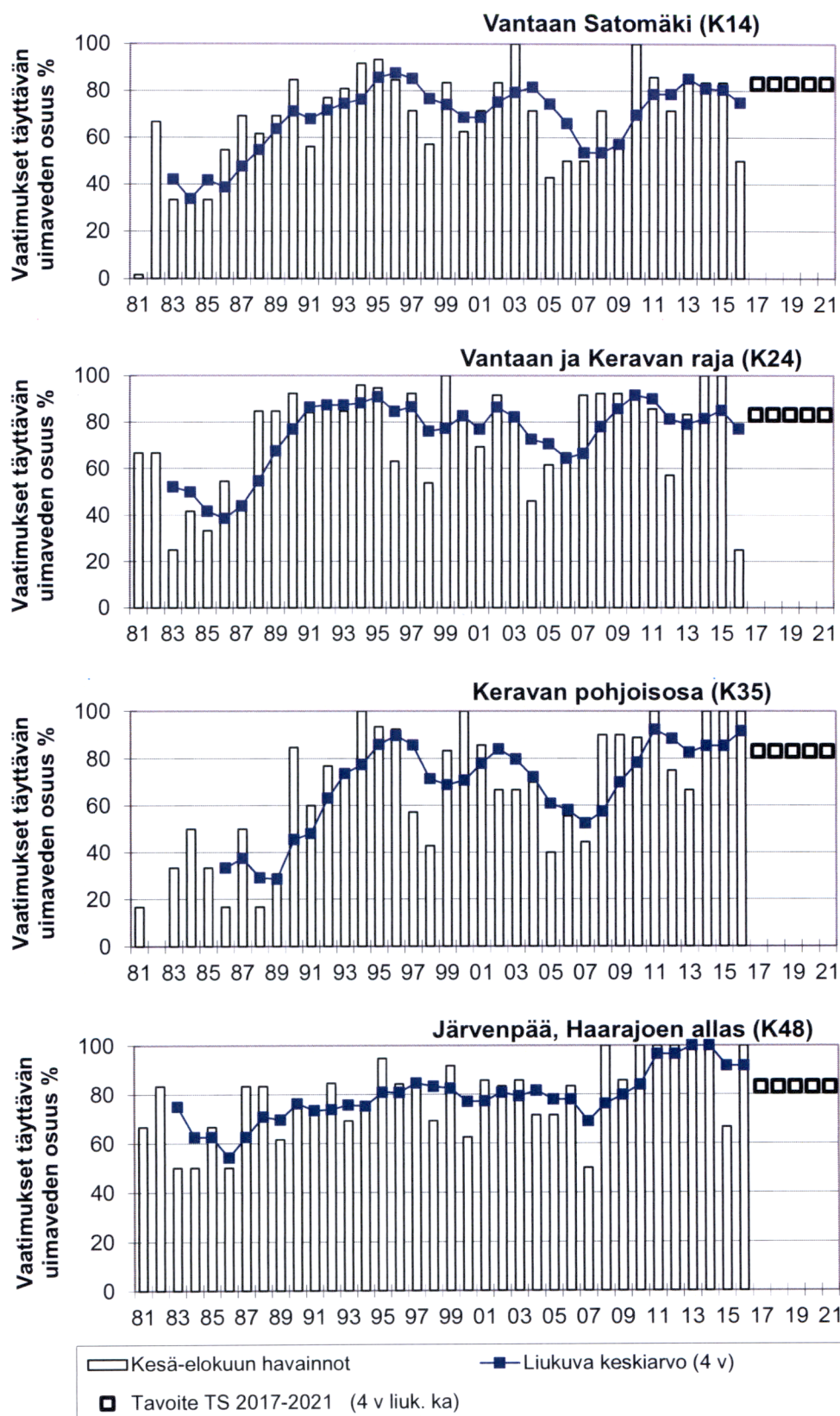
Vuonna 1989 aloitetun lisävesijuoksutuksen ansiosta Keravanjoen parantunut vedenlaatu ja lisääntynyt vesimäärä tyydyttävät vaelluskalojen ja useimmiten myös vesistön virkistyskäytön vaatimukset. Virkistyskäyttöä haittaa ajoittain voimakas savisamennus, mihin ei lisävedellä voida sateisina kesinä vaikuttaa. Joen **hygieeninen** tila on yläjuoksulla hyvä. Keski- ja alajuoksulla ravinne- ja suolistobakteeripitoisuudet ovat hajakuormituksen vaikutuksesta ajoittain kohonneita sateisina kausina.

Lisäveden johtamisen ja vesiensuojelutoimien vaikutuksia joen tilaan seurataan yhteistarkkailuna kuntien rajoilta ja Ridasjärvestä kesäaikana kuu-kausittain otettavin vesinäyttein. Veloitetarkkailuun kuuluvia biologisia tutkimuksia ovat Ridasjärven kasviplanktonitutkimus joka kolmas vuosi (seuraavan kerran v. 2018) ja kasvillisuusselvitys 5-6 vuoden välein (toteutettu 2016, seuraava 2021). Hygieenistä tilaa kuntayhtymä seuraa tarkemmin neljässä jokipisteessä. Vedenkorkeutta ja virtaamaa seurataan jatkuvasti kolmella havaintoasemalla.

Tavoitteiden toteutumisen indikaattorina on Keravanjoen veden uimalkelpoisuus, jota kuvastaa veden hygieeninen laatu ilmaistuna yleisten uimarantojen veden mikrobiologiset laatuvaatimukset täyttävien näytteiden osuutena kaikista näytteistä (vanha luokitus: fekaaliset kolit/E. coli <500 kpl/100 ml ja enterokokit <200 kpl/100 ml) (kuva 3). Sää- ja virtaamavaihteluiden vuoksi sovelletaan 4-vuotisjakson liukuvia keskiarvoja.

Ohjeellinen tavoite vuodelle 2017: Uimavesivaatimukset täyttävien näytteiden osuus vähintään 83 % 4-vuotisjakson (2014-2017) keskiarvona neljällä intensiivisen seurannan havaintopaikalla (kuva 3).

Kuva 3. Keravanjoen hygieenisen tilan kehitys seurantapisteissä. Ohjeellinen tavoite vuodelle 2017 on, että uimavesivaatimukset täytettävien näytteiden osuus on 4-vuotiskeskisarvona vähintään viisi kuudesta eli 83 %. (Arviointiperuste: yleisten uimarantojen veden mikrobiologiset laatuvaatimukset, STM:n päätös n:o 41/1999, vanha luokitus, joka ei ole enää viranomaiskäytössä yleisillä uimarannoilla).

3.33 Kunnostustyöt Keravanjoella

Keravanjoen kunnostamisen vesistöistä on sovittu v. 1987 valtion ja alueen kuntien sekä kuntayhtymän kesken. Sopimuksen mukaisesti on toteutettu suvannot Hanabölenkoskeen ja Keravalle, Keravanjoen lisävesihanke sekä tulvaperkaus Sipoon ja Vantaan alueilla.

Kuntayhtymä kunnosti 1990-luvun alussa Tikkurilankosken padon ja rakennutti koskeen kalatien. Vuonna 2015 on valmistunut Vantaan kaupungin teettämänä konsulttityönä yleissuunnitelma Tikkurilankosken palauttamisesta luonnontilaan, mikä tarkoittanee padon purkamista lähivuosina.

Keravan kaupunki päättää Keravan virkistysaltaan II vaiheen, Jaakkolanjärven rakentamisesta myöhemmin erikseen.

Kellokosken altaan kunnostamiseksi valmistui v. 2007 Uudenmaan ympäristökeskuksen laatima yleissuunnitelma. Tuusulan kunta sai v. 2012 Vaasan hallinto-oikeudelta luvan kunnostustöille. Keväällä 2015 valmistui rakentamissuunnitelma säännöstelypadon muutokselle pohjapadoksi. Pohjapadon rakentaminen toteutui kesällä 2016 Tuusulan kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen rahoituksella ja altaan yläosan ruoppaustyöt on tavoitteena toteuttaa talvella 2017.

Haarajoen altaan säännöstelypadon muutos pohjapadoksi on tavoitteena toteuttaa yhteistyöhankkeena valtion, Järvenpään kaupungin ja säännöstelypadon omistavan perikunnan kesken. Hankkeen aikaisemmissa vaiheissa kuntayhtymä on osaltaan rahoittanut pohjapatohankkeen suunnitelmia ja kaupunki on tuloksettomasti hakenut vesioikeudellista lupaa. Vesistön virkistyskäytön ja vesivoiman käytön intressien yhteensovittamiseksi valmistui v. 2009 uusin selvitys pato- ja kalatievaihtoehdoista kaupungin rahoittamana konsulttityönä. Kuntayhtymä on ollut mukana hankkeen seurantaryhmässä ilman omaa rahoitusosuutta. Kaupungin ja perikunnan kesken ei ole viime vuosina neuvoteltu sopimuksen aikaansaamiseksi.

3.34 Kustannukset Keravanjoella

Arvio Keravanjoen hoitotoimista ja vedenlaadun seurannasta kunnilta vuosittain laskutettavista maksuista on seuraava:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
Hoitotoimet, tuhatta euroa	155	166	166	166	166

3.4 Tuusulanjärven alue

3.41 Vedenlaadun kehitys ja tavoitteiden toteutumisen seuranta

Rusutjärvi rehevöityi voimakkaasti 1980-luvulla. Järven tila parani selvästi 1990-luvulla hoitokalastusten (1986-1990, 1998-1999) ja vuonna 1992 aloitetun lisävesijuoksutuksen ansiosta. 2000-luvulla on Tuusulan kunnan rahoituksella kunnostettu rehevöityneitä rantoja sekä laadittu järvelle alustava kunnostusohjelma v. 2003. Kunnostussuunnitelma päivitettiin vuonna 2012

kunnan toimeksiannosta konsulttityönä ja jatkossa Keski-Uudenmaan ympäristökeskus koordinoi järven seurantaryhmän työtä.

Tuusulanjärven vedenlaatu on kunnostustöiden ansiosta parantunut merkittävästi, mutta sinilevistä voi olla vielä ajoittain haittaa virkistyskäytölle. Järvi on yhä rehevä suuren haja- ja sisäkuormituksen vaikutuksesta.

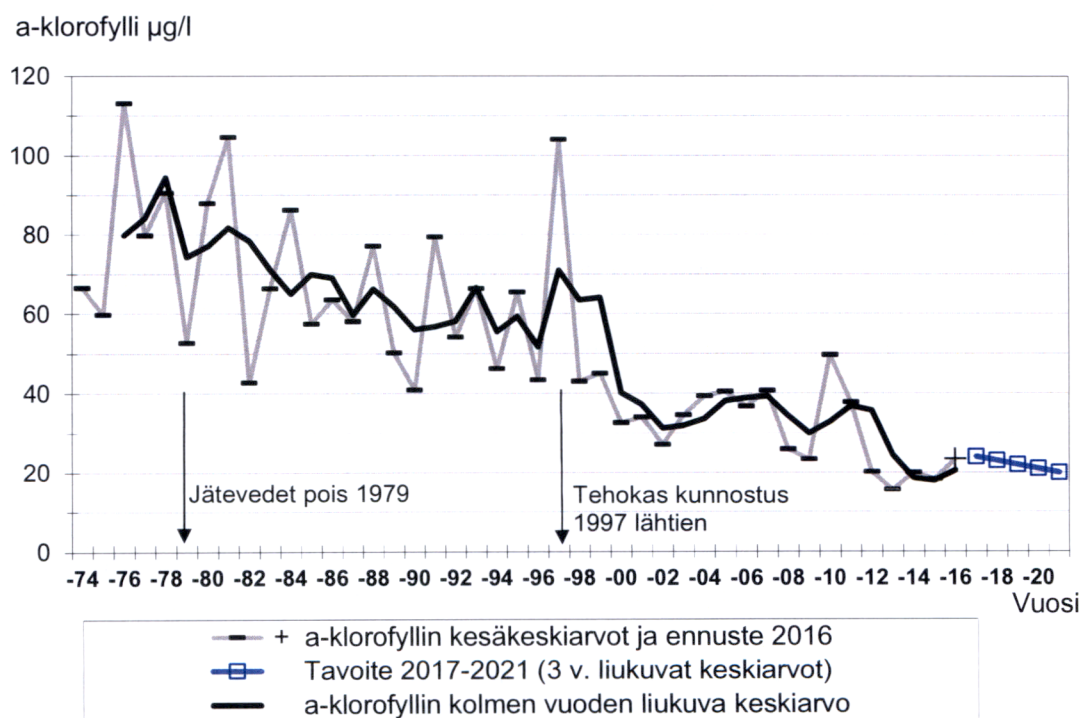
Uudenmaan ELY-keskus seuraa Tuusulanjärven vedenlaatua osana vesienhoitoalueen seurantaohjelmaa. Kuntayhtymän omat tutkimukset täydentävät sitä. Kolmen tulopuron vesinäytteiden avulla seurataan järven hajuormitusta.

Rusutjärven vedenlaadun ja biologisen tilan seurannasta on kuntayhtymä vastannut lisävesivelvoitteena yksin vuodesta 2009 alkaen. Kuntayhtymä seuraa lisäksi molempien järvien vedenkorkeutta jatkuvasti.

Tuusulanjärvellä tavoitteiden toteutumisen indikaattoreina on levien määrää kuvaava a-klorofyllipitoisuus, joka on esitetty kolmivuotisjakson liukuvana keskiarvona kuvassa 4.

Sitova tavoite: a-klorofyllin pitoisuustaso vuonna 2017 on korkeintaan 24 µg/l 3-vuotisjakson (2015-2017) keskiarvona. Tämä täyttää uimaveden laatuvaatimukset eikä sinilevien massaesiintymisiä normaalisti esiinny.

Ohjeellinen tavoite: Pitemmän aikavälin tavoitteena hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vuoteen 2021 mennessä.

Kuva 4. Tuusulanjärven levämäärää kuvaavan a-klorofyllipitoisuuden kehitys ja tavoitearvot

3.42 Hoitotoimet Tuusulanjärven alueella

Kuntayhtymä **säännöstelee** Tuusulanjärven vedenkorkeutta vesioikeuden lupapäätöksen (1989) mukaisesti vesiensuojelun, virkistyskäytön ja tulvasuojelun tarpeita varten. Säännöstelyn hoidossa voidaan tulvajuoksutukset hoitaa jatkossa aikaisempaa tarkemmin, sillä säännöstelypadon luukun muutos sähkökäyttöiseksi toteutui syksyllä 2015 ja sen liittäminen kauko-ohjattavaksi toteutetaan vuonna 2017.

Tuusulanjärven **alusveden hapetusta** jatketaan Tuusulanjärvi-projektin puitteissa. Vuonna 1998 aloitetun kesähapetuksen tavoitteena on pitää neljällä vettä kierrättävällä Mixox-laitteella alusvesi ja sen myötä sedimentin pinta hapellisena fosforin liukenemisen vähentämiseksi sedimentistä.

Ravintoketjukurinnotusta jatketaan Tuusulanjärvi-projektissa vielä useita vuosia tehokkaalla, suunnitelmallisella hoitokalastuksella yhteistyössä Tuusulanjärven osakaskuntien kanssa. Hoitokalastus on Tuusulanjärvellä kustannus-hyötysuhteeltaan tehokasta vesiensuojelua, mikä vähentää järven sisäistä fosforikuormitusta. Hoitokalastus tapahtuu pääasiassa syysnuotauksena välttämällä nuottausta hyvin sateisina syksyinä. Petokalaistutuksilla (ankerias) pyritään parantamaan kalaston koostumusta.

Saalistavoitteen määrittäminen perustuu v. 2011 valmistuneen särkikalajien populaatiotutkimuksen suosituksiin. Nuottaukset kohdennetaan erityisesti järven lahnakantaan, joka runsastuu lämpimien kesien vaikutuksesta. Lähi-vuosien saalistavoite on yhä 30-40 tonnia vuodessa.

Maatalouden vesiensuojelua edistetään Tuusulanjärvi-projektissa mm. seuraavilla keinoilla:

- Tuusulanjärven valuma-alue on toinen kohdealue Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen vetovastuulla kaksivuotisessa maatalouden VILKKU-hankkeessa (2016 - 2018), jolla pyritään toteuttamaan tilakohtaisia toimenpiteitä yhdessä viljelijöiden kanssa. Hankkeelle on tarkoitus hakea jatkorahoitusta vuoden 2018 jälkeen.
- Viljelijöitä kannustetaan hyödyntämään ympäristökorvausjärjestelmän tarjoamia keinoja ravinnekuormituksen vähentämiseksi sekä tarjoamalla tiloille maksutonta peltolohkojen ravinnetaseiden laskentapalvelua.

Tilakohtaisten hankkeiden edistämiseksi on ELY-keskuksen ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen yhteistyönä laadittu Tuusulan seudulle suojavaikohyökkien ja kosteikkojen yleissuunnitelma vuonna 2012.

Lisävettä pumpataan Päijänne-tunnelista Rusutjärveen pääasiassa kesäkaudella vähentämään leväesiintymiä. Lisävedellä on myönteinen vaikutus myös Tuusulanjärven ja Tuusulanjoen kesävedenkorkeuksiin kuivakausina. Lisäveden tavoitteellinen määrä on noin 2,5-2,8 milj. m³ vuodessa ja lisävirtaama kesäaikana on 0,2 m³/s. Kustannukset ovat 47 000 euroa vuodessa

eli 1,7 senttiä/m³ (+yleiskulut n. 22 %). Kustannuksiin osallistuvat Tuusula, Järvenpää ja Kerava.

3.43 Kunnostustyöt Tuusulanjärvellä

Tuusulanjärven hoito- ja kunnostustyöt on vuodesta 1999 lähtien rahoitettu Tuusulanjärvi-projektissa, johon eivät sisälly lisäveden johtaminen, säännöstely eivätkä kuntien viemärintyöt. Projektin kustantavat pääasiassa Järvenpää, Tuusula ja valtio kuntayhtymän koordinoitussa hanketta.

Tuusulanjärvi-projektissa on 1999 alkaen toteutettu kosteikkoja ja laskeutusaltaita, ruopattu rantoja sekä niitetty ruovikoita. Life Lintulahdet EU-hankkeessa (2005-2007) kaivettiin Natura-alueilla Loutinojan ja Sarsalanojan suualueiden vesiensuojelulliset hajotusojastot ja niitettiin ruovikoita.

Sarsalanojan järveen kuljettaman kiintoaine- ja ravinnekuorman vähentämiseksi valmistui v. 2009 Rantamo-Seittelin kosteikkojärjestelmä ja siihen liittyvät Haukkalanojan ja Sarsalanojan alajuoksujen järjestelytyöt. Vuonna 2010 aloitettua kosteikon puhdistustehon seuranta jatketaan edelleen yhteistyöhankkeena Suomen ympäristökeskuksen kanssa automaattisilla mitauslaitteistoilla.

Mäyränojan latvaosalle valmistui v. 2011 kolmen laskeutusaltaan ketju. Uusien kosteikkojen toteutusmahdollisuuksia Tuusulanjoen vesistöalueella on kartoitettu v. 2012 suojavyöhykkeiden ja kosteikkojen yleissuunnitelmassa (Uudenmaan ELY-keskus: Raportteja 133/2012). Järvenpäässä on tavoitteena toteuttaa Lepola 3 -asemakaava-alueen hulevesien käsittelyä tehostava rantakosteikko talvityönä 2017 ja lähivuosina myös Kaakkolan laskeutusallaskosteikon laajennus.

Rantojen umpeutumista ehkäistään **niittämällä** vuosittain vesikasveja virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamiseksi.

Tuusulanjärvi-projektin jatkorahoitus

Ympäristöasiantuntijan osuus projektin palkkamenoista sopeutetaan vuosittaista projektin koordinoitavien vastaavaksi.

Valtion budjettirahoituksen (736 000 €) tultua v. 2010 kokonaan käytetyksi, odotetaan Uudenmaan ELY-keskuksen osallistuvan valuma-aluekunnostuksiin noin 10 000-20 000 euron harkinnanvaraisella avustuksella vuosittain.

Tuusulanjoen kunnostus ja säännöstelypadon muutoshanke

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto myönsi v. 2002 kuntayhtymälle luvan Tuusulanjoen kunnostukseen, mutta Vaasan hallinto-oikeus poisti luvasta Tuusulanjärven pohjapadon toteutusta koskevat lupaehdot. Kuntayhtymän rahoitusosuus kunnostustöistä (80 000 €) kattoi tarveainehankinnat ja velvoitetarkkailun. Hankkeen tarkkailun loppuraportti on valmistunut vuonna 2015.

Kunnostushanke on parantanut Tuusulanjoen vedenjohtokykyä ja luonut edellytyksiä Tuusulanjärven säännöstelyn kehittämiseksi. Uudenmaan ELY-keskus laati v. 2012 yhteistyössä kuntayhtymän kanssa yleissuunnitelman säännöstelypadon automatisoimiseksi tai korvaamiseksi pohjapadolla. Teknis-taloudellisesti edullisimman vaihtoehdon pohjalta teetettiin v. 2015 konsultilla toteutussuunnitelmat säännöstelyluukun uusimiselle automaattikäyttöiseksi ja padon ohittavalle kalatielle. Hanke toteutui v. 2015 kuntien ja ELY-keskuksen rahoituksella kuntayhtymän toimiessa töiden tilaajana.

3.44 Kustannukset Tuusulanjärven alueella

Tutkimusten, suunnittelun, vesistöjen hoidon ja kunnostustöiden toteuttamisen sekä seurannan kustannukset ovat:

Vuosi	Summat, 1000 euroa				
	2017	2018	2019	2020	2021
Valuma-alueen vesiensuojelu- toimenpiteet	40	40	40	30	30
Ravintoketjukurkennostus	52	45	45	35	35
Rantojen kunnostus	17	16	16	16	16
Hapetus/sedimentin kunnostus	16	16	16	16	16
Yhteiset	70	60	60	60	60
Projektin kiinteät yleiskulut	13	10	10	10	10
Tuusulanjärvi-projektin kokonaiskustannukset	210	190	190	170	170

Huom! Tuusulanjärvi-projektin kokonaiskustannuksissa on mukana Uudenmaan ELY-keskuksen arvioituna avustusosuutena 20 000 €/v v. 2017 ja 10 000 €/vuosi 2018-2021 (vrt. 5.23).

3.5 Vesistökaukoalvonta

Kuntayhtymän vuosina 1992-1994 hankkiman lähes 25 vuotta vanhan vesistökaukoalvontajärjestelmän ala-asemalaitteistot ja tiedonsiirtojärjestelmä uudistetaan vuosina 2016-2017, sillä varaosia ei ole enää saatavissa vanhoihin laitteisiin. Kunnostusrahaston varoilla rahoitettavaan investointiin varaudutaan 80 000 eurolla v. 2017.

4. HALLINTO

4.1 Lähtökohdat

Liikelaitoskuntayhtymän hallintojärjestelmän pääkohdat on määrätty 1.1.2013 voimaan tulleessa liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksessa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) tuli samalla jäsenyhteisöksi Vantaan kaupungin tilalle. Vantaan kaupungin ja liikelaitoskuntayhtymän kesken on solmittu erillissopimus vesistöjen hoitoon liittyvää yhteistyöstä.

KUVESin jäsenyhteisöjen toimesta valmistui keväällä 2016 selvitystyö kuntayhtymän hallinnon järjestämisestä lähitulevaisuuden osalta. Jäsenyhteisöjen hyväksymän menettelytapaohjeistuksen mukaisesti KUVESin tulee ostaa jatkossa operatiiviset toimintansa palveluna Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymältä (lyh. TSV). Muutoksen yhteydessä molempien kuntayhtymien toimitusjohtajat jäävät eläkkeelle keväällä 2017. Kuntayhtymien kesällä 2016 hyväksymän aiesopimuksen mukaisesti TSV:lle valittava toimitusjohtaja ottaa myös KUVESin toimitusjohtajan tehtävät vastaan kuntalain 53-54 §:ien mukaisesti. KUVESin muu henkilökunta on tavoitteena siirtää TSV:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä ja nykyisillä ehdoilla. Sopijapuolet jatkavat toimintaansa omina oikeushenkilöinä säilyttäen omat omaisuutensa ja perussopimuksensa ja TSV hoitaa ja vastaa KUVESin tehtävistä palvelusopimuksen nojalla ja omakustannushintaan. KUVES ja TSV valmistelevat vuoden 2017 alkuun mennessä suunnitelman koko muutoksen läpiviennistä siten, että suunnitelma hyväksytään kuntayhtymien hallituksessa/johtokunnassa viimeistään 15.1.2017.

4.2 Ylin päättävä elin

Liikelaitoskuntayhtymässä ylintä päätösvaltaa käyttää **yhtymäkokous**, jossa jäsenyhteisöjen nimeämällä edustajilla on äänestyksissä käytettävissään vuosittain tarkistettavaa peruspääoman jäsenosuutta vastaava äänimäärä. Viimeksi vuoden 2015 tilinpäätöksen yhteydessä tarkistetut jäsenyhteisöjen äänimäärät olivat seuraavat:

Järvenpään kaupunki	24,01
Keravan kaupunki	26,74
Tuusulan kunta	16,85
HSY	32,40
Yhteensä	100

Yhtymäkokous kokoontuu vuosittain ainakin kevä- ja syyskokoukseen. Jäsenyhteisöjen hallitukset valitsevat kokousedustajansa erikseen kuhunkin kokoukseen.

4.3 Toimeenpaneva elin

Liikelaitoskuntayhtymän toimeenpaneva elin on yhtymäkokouksen valitsema 9-jäseninen **johtokunta**. Siinä on Järvenpäästä, Keravalta ja Tuusulas-

ta kustakin kaksi jäsentä sekä kolme HSY:n nimeämää jäsentä. HSY:n jäsenistä vähintään yhden tulee olla Vantaalla vaalikelpoinen. Johtokunta koontuu yleensä 7-8 kertaa vuodessa.

4.4 Tilintarkastus

Tilintarkastus on liikelaitoskuntayhtymässä JHTT-pätevyuden omaavan, **ammattitilintarkastajan** tehtävä. Yhtymäkokouksen valitsema luottamushenkilöistä koostuva nelijäseninen **tarkastuslautakunta** valmistelee yhtymäkokouksen käsiteltävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat ja arvioi yhtymäkokouksen asettamien tavoitteiden toteutumista.

4.5 Henkilökunta

Liikelaitoskuntayhtymässä on suunnitelmakauden alussa neljä vakinaista tointa ja yksi määräaikainen.

toimitusjohtaja (osa-aikainen 1.5.2017 alkaen, yhteinen TSV:n kanssa)
taloussihteeri,
toimistos sihteeri,
käyttöinsinööri ja
ympäristöasiantuntija

Työntekijät siirtyvät TSV:n organisaatioon vanhoina työntekijöinä viimeistään 1.1.2018 alkaen.

Toimitusjohtaja on virkasuhteinen, muut toimet ovat työsuhteisia. Ympäristöasiantuntija toimii Tuusulanjärvi-projektin vastuuhenkilönä.

Lisäksi on projektiluonteisissa tehtävissä tarvittaessa tilapäistä henkilökuntaa lyhytaikaisessa työsuhteessa. Meriviemärin käyttöhenkilökuntana ovat kohdassa 2.31 selostetulla tavalla jäsenyhteisöjen palveluksessa olevat asentajat ja laitosmiehet ja lisäksi palveluja ostetaan alan yrittäjiltä.

4.6 Yhteistyöelimet

Liikelaitoskuntayhtymä on Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n jäsen ja on edustettuna sen hallituksessa ja yleissuunnittelujaostossa sekä yhdistyksen koordinoimassa Vantaanjoki-neuvottelukunnassa. Kuntayhtymä on myös Vesilaitosyhdistyksen (VVY) jäsen. Kuntayhtymällä on edustajat Tuusulan ja Järvenpään aloitteesta perustetun Tuusulanjärvi-projektin ohjausryhmässä ja kunnostustyöryhmässä.

4.7 Toimitilat

Kuntayhtymän toimiston toimitiloina on Keravalla Sampolan liikekeskuksessa 204,5 m² suuruinen osakehuoneisto sekä erilliset kellarivarastotilat.

Henkilöstön siirtyessä TSV:n palvelukseen, on molemmille kuntayhtymille tarpeen hankkia yhteiset toimitilat vuoden 2017 aikana.

5. TALOUS

5.1 Lähtökohta

Liikelaitoskuntayhtymän talous on perussopimuksessa jaettu käyttö- ja pääomatalouteen. Käyttömenojen yhteiset menot sekä viemärlaitos- ja puhdistamotoiminta katetaan **käyttömaksuilla** sekä pääoma- ja korkomenot **vuosimaksuilla**.

Kuntayhtymän budjetoinnissa ja kirjanpidossa noudatetaan kirjanpitolain mukaista jaottelua:

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016TA
Toimintakulut, M€	3,2	3,4	3,1	3,6	3,5
Käyttömaksu, snt/m ³	14,1	15,7	15,9	15,4	16,3
Suunnitelmapoistot, M€	2,43	2,35	1,56	1,61	1,05
Vuosimaksu, snt/m ³	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0

Tase oli vuoden 2015 lopussa 25,6 milj. euroa. Lainoja ei ollut.

5.2 Käyttötalous

Taloudenhoidossa on tulojen kertymisen erilaisuuden ja erilaisten maksuperusteiden vuoksi erotettu viemärlaitostoiminta mukaan lukien yhteiset kustannukset ja vesistöjen kunnostus toisistaan.

Vesistöjen hoidon tuloista (pois lukien Tuusulanjärvi-projekti) siirretään yleiskustannuslisänä 20 000 euroa vuonna 2017 ja 15 000 euroa vuodesta 2018 lähtien kattamaan osuuttaan yhteisistä kustannuksista. Yleiskustannuslisä sisältää osuudet toimitusjohtajan ja toimistohenkilöstön palkkakuiluista ja muista toimisto- sekä hallintokuluista.

Tuusulanjärvi-projekti sisältyy kuntayhtymässä kokonaan käyttötalouteen. Projektilta laskutetaan kiinteää yleiskustannuslisää 13 000 euroa v. 2017 ja 10 000 euroa vuodesta 2018 lähtien kattamaan osuuttaan yhteisistä toimisto- ja hallintokustannuksista. Yleiskustannuslisät yhdessä vastaavat 2018 alkaen noin 11,3 % kuntayhtymän yhteisistä kuluista ja 0,14 sentin vähennyistä viemärlaitostoiminnan käyttömaksussa.

5.21 Viemärlaitostoiminta

Yhteiset kustannukset, siirtoviemärien käytön ja puhdistamon käytön kustannukset ovat seuraavat:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa				
Yhteiset	277	220	220	220	220
Siirtoviemärit	567	580	590	600	610
Loka-autoasema	43	45	45	45	45
Puhdistamo	2 225	2 290	2 330	2 390	2 420
Yhteensä	3 112	3 135	3 185	3 255	3 295

Käyttötulot muodostuvat pääosin vesimäärän perusteella maksettavista käyttömaksuista.

Käyttömaksun yksikköhinnaksi vuonna 2017 on arvioitu 16,2 snt/m³.

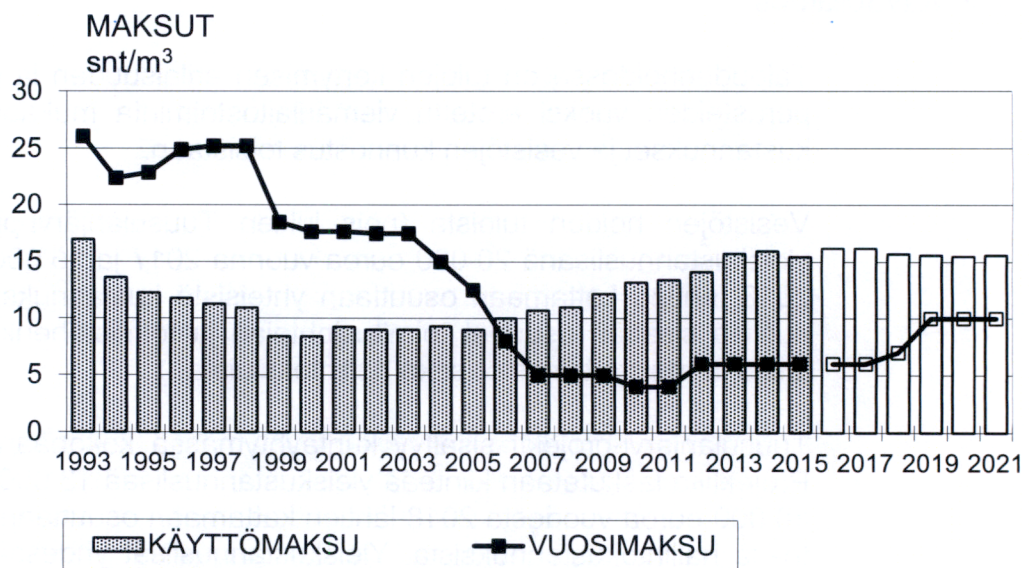
Vuosi	ennuste 2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Yksikköhinta, senttiä/m ³					
Käyttömaksu	16,2	16,2	15,7	15,6	15,5	15,6

Oy Sinebrychoff Ab:n käyttösopimuksen mukaan peritään Keravalta juoma-tehtaan prosessivesistä noin 2,01-kertaiseksi korotettua käyttömaksua.

Viemärlaitoksen käytön taloudellisuusmittarin seuranta:

Mittarina ovat käyttökustannukset jätevesimäärän yksikköä kohti, mitä luonnehtii jäsenkunnilta ja muilta liittyjiltä perittävä **käyttömaksu** (euroa/m³).

Käyttömaksun yksikköhinnan kehitys on esitetty kuvassa 5.

Kuva 5. Käyttömaksun ja vuosimaksun kehitys

Kuntakohtaiset käyttömaksut ovat riippuvaisia kuntien vesimäärien kehityksestä. Kuukausittain perittävien käyttömaksuennakoiden tasaus tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä joko lisäperintänä tai palautuksena. Vuotuiset käyttömaksuennakot ja muut tulot ovat vesimääräennusteiden perusteella seuraavat (2016 ennuste 16,2 snt/m³:n mukaisena):

Vuosi	2016 ennuste	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa					
Järvenpää	535	567	565	577	589	593
Kerava	665	681	684	680	690	695
Tuusula	502	535	534	530	542	562

Vantaa/HSY	907	924	910	905	915	920
VKV Oy	83	84	83	84	85	87
Sipoo	97	113	126	156	170	187
Mäntsälä+Pornainen	31	36	38	38	39	39
Käyttömaksuennakot	2 820	2 940	2 940	2 970	3 031	3 083
Muut tulot	160	170	201	215	247	212
Toimintamenot	2 975	3 110	3 135	3 185	3 255	3 295

5.22 Vesistöjen hoito

Vesistöjen veden laadun seurannan, yleissuunnittelun ja hoidon menot katetaan kunnostusmaksuin, joiden määräytymisestä on sopimukset tai kuntien valtuustojen päätökset. Kunnostusmaksut ovat seuraavat:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa				
Järvenpää	15,8	16,3	16	16	16
Kerava	30,2	31,9	32	32	32
Tuusula	66,2	68,9	69	69	69
Vantaa	85,9	91,5	91	91	91
Helsinki	11,6	12,6	13	13	13
Hyvinkää	5,2	5,6	6	6	6
Yhteensä	214,8	226,8	227	227	227

Lisäksi Golf-Talmalta Keravanjoen kasteluvedestä perittävä maksu on v. 2011 päivitetyn sopimuksen mukaisesti vuosittain noin 5 000 euroa.

5.23 Tuusulanjärvi -projekti

Liikelaitoskuntayhtymä hoitaa Tuusulanjärvi-projektin talouden käyttötaloutensa puitteissa sopimuksen mukaan. Jatkossa Uudenmaan ELY-keskuksen odotetaan osallistuvan vuosittain n. 10 000-20 000 euron harkinnanvaraisella avustuksella valuma-alueella tehtäviin kunnostustöihin.

Tuusulanjärvi-projektille esitetään jatkorahoitusta seuraavasti:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa				
Järvenpää	95	90	90	80	80
Tuusula	95	90	90	80	80
Valtion osuus	20	10	10	10	10
Yhteensä	210	190	190	170	170

5.3 Investoinnit

Viemärlaitoksen ja vesistöjen investoinnit ovat kuntayhtymän taloudessa seuraavat:

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat 1000 euroa				
Siirtoviemärit	300	1 000	1 000	1 500	800
Puhdistamo	630	950	910	770	720
Viemärlaitos yhteensä	930	1 950	1 910	2 270	1 770
Vesistöt yhteensä	80	-	-	-	-

5.4 Korot, poistot ja rahoitus

5.41 Viemärlaitostoiminta

Perussopimuksen mukaan pääoma- ja korkomenot katetaan viemäri-vesimäärien mukaan kerättävillä vuosimaksuilla. Kun investoinnit ovat koko 2000-luvun ajan olleet suhteellisen pienet aikaisempaan verrattuna, ovat tilinpäätökset runsaan 10 viime vuoden aikaina olleet suunnitelmallisesti huomattavan alijäämäisiä suurten poistojen takia. Puhdistamon ja viemäritunnelien täysiä poistoja ei ole ollut perusteltua kerätä vuosimaksuissa, koska korvausinvestointien tarve on tulevaisuudessakin melko vähäinen. Vuosimaksun yksikköhinta on vuodesta 2012 lähtien ollut 6 snt/m³. Vielä vuonna 2017 vuosimaksu voidaan pitää ennallaan, sillä osa lähivuosien investoinneista katetaan viemärlaitoksen 1,9 milj. euron (31.12.2015) rahoitusomaisuudesta. Vuosille 2019-2021 kohdistuu merkittävää korotustarvetta arviolta 10 snt:iin/m³, edellyttäen, että investointeja ei osittainkaan kateta lainanotolla.

Vuosi	2016 ennuste	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa					
Vuosimaksut	950	980	1 160	1 680	1 710	1 720
Investoinnit	-1 280	-930	-1 950	-1 910	-2 270	-1 770
Rahoitusjäämä (+)		50				
Rahoitustarve (-)	-330		-790	-230	-560	-50

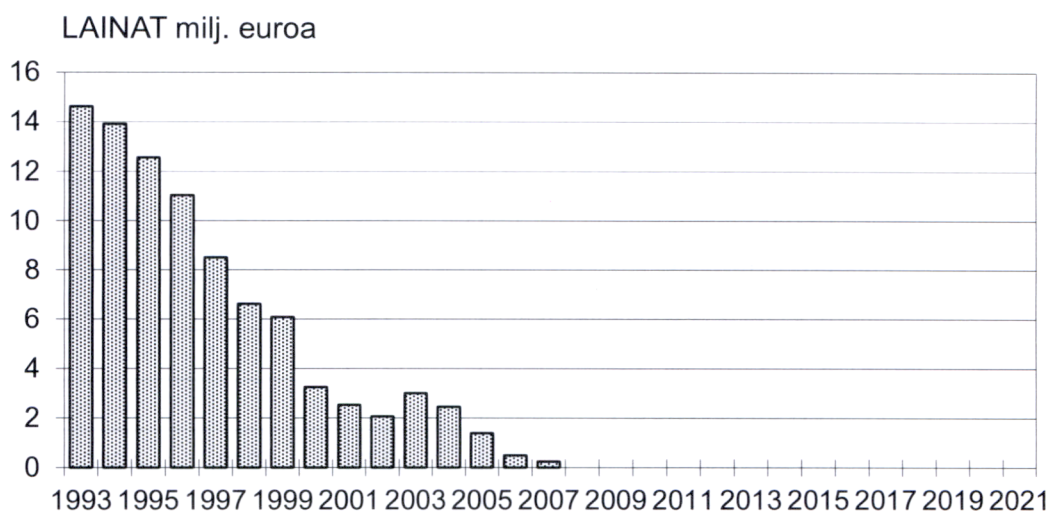
Vuosimaksun yksikköhinnan kehitys on seuraava (kuva 5):

Vuosi	TA 2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Yksikköhinta, senttiä/m ³					
Vuosimaksu	6	6	7	10	10	10

Viemärlaitoksen investointien ja rahoituksen ohjeellinen tavoite: Investointien ja niiden rahoituksen kustannuksia vesimäärää kohti seurataan vuosimaksun (euroa/m³) avulla. Vuosimaksu pidetään mahdollisimman vakaalla ja ennustettavalla tasolla.

Kuntayhtymän lainamäärä on kunkin vuoden lopun tilanteessa seuraava:

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lainat, 1000 euroa	0	0	0	0	0	0

Kuva 6. Lainakannan kehitys vuodesta 1993 alkaen (31.12.)

Vuosia 2014 ja 2016 koskevien poistosuunnitelman tarkistusten seurauksena viemärlaitoksen suunnitelmapoistot ovat suunnittelukauden alkuun mennessä pienentyneet noin 1,1 milj. euroon. Merkittäviä uusia alijäämiä ei arvioida suunnittelukaudella kertyvän. Kun investointitaso arvioidaan suunnittelukaudella olevan poistojen tasoa korkeampi, muodostuvat tilinpäätökset pikemminkin ylijäämäisiksi. 2020-luvun alkupuolella jouduttaneen vuosimaksua edelleen korottamaan lisäkapasiteetin hankkimiseksi jätevedenpuhdistamolta, jos vesimäärä ylittää kuntayhtymän nykyisen kapasiteetin (18,5 milj. m³).

5.42 Vesistötyöt

Kuntayhtymän investointiluonteisiin menoihin vesistöjen kunnostusrahas-
tosta 1.1.2016 käytettävissä oleva pääoma on n. 96 000 euroa. Kunnostus-
rahasto tulee pääosin käytetyksi suunnittelukauden alussa vuoden 2016
puolella aloitettavaan vesistökaukovalvonnan ala-asemien saneeraukseen.

Vuosi	2017	2018	2019	2020	2021
	Summat, 1000 euroa				
Vesistökaukovalvonnan saneeraus (ala-asemat ja tiedonsiirto)	80				

Tuusulanjärvi-projektin hankkeet tapahtuvat erillisrahoituksella käyttötalou-
den puitteissa.

5.5 Yhteenveto talousarvioista vuosille 2016-2017 ja talousarviosuunnitelma 2018- 2021

Yhteenveto 2017 - 2021(tuhansina euroina)

	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020	Ts 2021
KÄYTTÖTALOUSOSA						
Liikevaihto	4546	4501	4710	5273	5377	5406
Toimintakulut	-3531	-3522	-3542	-3592	-3642	-3682
Poistot ja arvonalentumiset	-1050	-1134	-1184	-1221	-1264	-1314
INVESTOINTIOSA						
Investoinnit	-1370	-1010	-1950	-1910	-2270	-1520
TULOSLASKELMAOSA						
Liikevaihto (- sis.)	4506	4468	4685	5248	5352	5381
Toimintakulut (- sis.)	-3491	-3489	-3517	-3567	-3617	-3657
Toimintakate	1015	979	1168	1681	1735	1724
Rahoitustuotot ja -kulut	10	9	9	9	9	9
Vuosikate	1025	988	1177	1690	1744	1733
Poistot ja arvonalentumiset	-1050	-1134	-1184	-1221	-1264	-1314
Tilikauden tulos	-25	-146	-7	469	480	419
Rahastojen muutos, vähennys (+)/lisäys (-)	75	80				
Tilikauden yli-/alijäämä	50	-66	-7	469	480	419
RAHOITUSLASKELMAOSA						
<i>Toiminnan rahavirta</i>						
Vuosikate	1025	988	1177	1690	1744	1733
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investoinnit	-1370	-1010	-1950	-1910	-2270	-1520
Toimintapääoman muutos	-345	-22	-773	-220	-526	213

5.6 Yhteenveto jäsenyhteisöjen maksuista

Jäsenyhteisöiltä perittävät maksut ovat suunnitelman mukaan:

Vuosi	TA 2016 ennuste	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Summat, 1000 euroa						
Järvenpää						
Viemärlaitos						
* käyttömaksu	535	567	565	577	589	593
* vuosimaksu	198	210	252	370	380	380
Vesistöt						
* kunnostusmaksu	16	16	16	16	16	16
* erillisrahoitus	95	95	90	90	80	80
Kerava						
Viemärlaitos						
* käyttömaksu	665	681	684	680	691	695
* vuosimaksu	216	222	266	380	390	390
Vesistöt						
* kunnostusmaksu	33	30	32	32	32	32
Tuusula						
Viemärlaitos						
* käyttömaksu	502	535	534	530	543	562
* vuosimaksu	192	198	231	340	340	350
Vesistöt						
* kunnostusmaksu	67	66	69	69	69	69
* erillisrahoitus	95	95	90	90	80	80
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä						
Viemärlaitos						
* käyttömaksu	907	923	911	905	915	920
* vuosimaksu	321	327	388	555	565	565
Vantaa						
Vesistöt						
* kunnostusmaksu	90	86	92	92	92	92

5.7 Taloushallinnon kehittäminen

Tässä taloussuunnitelmassa esitetään talousarvion liitteinä viemärlaitostoiminnan osalta eriytetty tase sekä tulos- ja rahoituslaskelmat. Taulukoissa esitettyjen poistojen laskemisessa on otettu huomioon Viikinmäen jätevedenpuhdistamon perusinvestointien poistoajan pidennys 40 vuoteen vuodesta 2016 alkaen.

5.8 Toimenpidesuunnitelma alijäämän kattamiseksi

Liikelaitoskuntayhtymän taseeseen on muodostunut vuodesta 2000 lähtien alijäämää vuoden 2014 loppuun mennessä yhteensä 14,97 milj. euroa pääasiassa suunnitelman mukaisista poistoista. 2000-luvulla toteutuneiden suhteellisten pienten investointien takia jäsenyhteisöjen suorittamat vuosimaksut eivät ole kattaneet poistoja. Tämä on ollut suunnitelmallista toimintaa, sillä puhdistamon ja viemäritunnelien täysiä poistoja ei ole ollut perusteltua kerätä vuosimaksuissa. Korvausinvestointien tarve on tulevaisuudessakin melko vähäinen. Varsinkin jätevesitunnelin betonirakenteiden ikääntyminen on merkittävästi alentanut niiden omaisuusarvoa, mutta niihin kohdistuvia korvausinvestointeja voidaan tehdä vaihteittain pitkällä aikavälillä.

Jäsenyhteisöjen peruspääoman omistusosuuksien mukaiset alijäämäosuudet tulee kattaa kuntalain mukaan alijäämän kattamisvelvollisuusaikana vuosina 2017 – 2020 (Kuntalaki 13. luku 110 § 3 mom).

PwC Julkistarkastus Oy:n laatiman selvityksen perusteella alijäämän kattamiseksi on kaksi periaatteellista vaihtoehtoa:

- 1) Alijäämän kattaminen peruspääomasta tai
- 2) Alijäämän kattaminen jäsenkuntien ja –kuntayhtymän toiminta-avustuksella.

Toimiva ratkaisu on alijäämän kattaminen peruspääomasta. Peruspääoman alentamista voidaan perustella vahvalla peruspääomalla ja käyttöomaisuuden arvon merkittäväällä alentumisella ikääntymisen seurauksena. Selvityksen mukaan alijäämien kattaminen peruspääomasta vaatii liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen muuttamista Kuntalain 57 § 1 momentin säädösten mukaisesti tai mahdollista voisi olla myös erillinen yhtymäkokouksen päätös alijäämien kattamisesta peruspääomasta.

Perussopimuksen 12 § on muotoiltu seuraavasti:

12 § Peruspääoma

Peruspääoman jäsenyhteisöosuudet jakaantuvat siten, että Liikelaitoskuntayhtymäksi muutetun kuntayhtymän jäsenkuntien peruspääomat 31.12.2012 siirtyvät Liikelaitoskuntayhtymän avaavaan taseeseen 1.1.2013. Vantaan kaupungin peruspääoma siirtyy Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle.

Jäsenyhteisöjen suhteellista osuutta peruspääomasta tarkistetaan vuosittain sen mukaan, millä osuudella jäsenyhteisöt ovat edellisenä vuonna osallistuneet vuosimaksun maksamiseen.

Peruspääoman jäsenyhteisöosuudet 1.1.2012

	Peruspääoma- osuus %	Peruspääoma, euroa	Äänivalta yhtymäkokouksessa
Järvenpää	24,12	9 625 509,78	24,12
Kerava	26,93	10 744 722,04	26,93

Tuusula	16,70	6 661 764,17	16,70
HSY	32,25	12 869 201,45	32,25
Yhteensä	100	39 901 197,44	100

Selvityksen mukaan peruspääomaa ei saa alentaa enempää kuin peruspääoman ja pitkäaikaisen vieraan pääoman yhteismäärä ylittää pysyvien vastaavien määrän. Seuraavan tasetarkastelun perusteella peruspääoman alentaminen kuntayhtymässä on mahdollista.

Tase 31.12.2014	euroa
Peruspääoma	39 901 197,44
Pitkäaikainen vieras pääoma	0,00
Yhteensä	39 901 197,44
Pysyvät vastaavat	23 801 689,41
Peruspääoman ja pysyvien vastaavien erotus	16 099 508,03
Edellisten tilikausien alijäämä	14 279 219,47
Tilikauden 2014 alijäämä	693 321,18
Alijäämät yhteensä 31.12.2014	14 972 540,65

Alijäämien kattamisesta peruspääomaa alentamalla ja liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen tarpeellisuudesta pyydettiin syksyllä 2015 jäsenyhteisöiltä lausunnot. Lausunnoissa ei tuotu esille periaatteellista estettä kattaa vuoden 2014 loppuun mennessä kertynyt alijäämä peruspääomasta.

Tavoitteena on kattaa vuoden 2014 loppuun mennessä kertyneet alijäämät osittain tai kokonaan peruspääomasta vuoden 2017 tai 2018 tilinpäätöksessä uuden kuntalain mukaisesti, koska näin suurta alijäämää ei voida järkevin perustein kattaa suunnittelukaudella vuosimaksujen korotuksella.

Liikelaitoskuntayhtymän yhtymäkokous päätti 20.1.2016 hyväksyä vuoden 2014 loppuun mennessä kertyneen alijäämän 14 972 540,65 € kattamisen osittain tai kokonaan peruspääomasta vuoden 2017 ja/tai 2018 tilinpäätöksessä ja hyväksyä peruspääomasta katettavan määrän alijäämästä myöhemmin seuraavissa yhtymäkokouksissa.

Vuoden 2015 tilinpäätöksessä alijäämän määrä lisääntyi edelleen 658 601,85 eurolla. Taloussuunnitelman luvussa 5.5. olevan yhteenveto- taulukon mukaisesti uutta alijäämää ei vuosijaksolla 2016-2021 enää merkittävästi kerry. 2020-luvun alkuvuosina tarvittaneen jäsenyhteisöiltä lisärahoitusta liikelaitoskuntayhtymän puhdistamo- ja varajärjestelmäkapasiteetin lisäämiseksi, millä voi olla osaltaan ylijäämiä kerryttävä vaikutus.

Alustava ehdotus jäsenyhteisöille: Vuoden 2014 loppuun kertyneestä alijäämästä 7,5 milj. euroa katetaan peruspääomasta vuoden 2017 tilinpäätöksessä ja loppuosa (7,47 milj. euroa) mahdollisesti vuoden 2018 tilinpäätöksessä erillisillä yhtymäkokouksen päätöksillä.

KUNTAKOHTAINEN JÄTEVESIMÄÄRÄENNUSTE

Kuntayhtymän laitoksen kokonaisvesimäärät, milj. m³/v

Kunta	T o t e u t u m a						E n n u s t e					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Järvenpää	3,02	3,17	3,73	3,14	3,15	3,33	3,3	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8
Kerava	3,12	3,09	3,88	3,44	3,21	3,60	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9	3,9
Kaupunki	2,47	2,51	3,33	2,85	2,70	3,11	3,1	3,2	3,25	3,25	3,35	3,35
Koff	0,647	0,585	0,55	0,59	0,51	0,49	0,5	0,5	0,55	0,55	0,55	0,55
Tuusula	2,77	2,91	3,57	2,92	2,78	3,12	3,1	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6
Hyyrylä	1,93	1,98	2,44	1,91	1,81	2,02						
Jokela	0,50	0,53	0,68	0,54	0,51	0,58						
Kellokoski	0,34	0,39	0,46	0,47	0,46	0,52						
Vantaa	4,98	5,38	6,24	5,47	5,11	5,53	5,6	5,7	5,8	5,8	5,9	5,9
Korso-Rekola	2,92	3,09	3,62	3,14	3,05	3,21						
Kehätien alue	1,83	2,04	2,36	2,09	1,83	2,13						
Ylästö	0,23	0,25	0,26	0,24	0,23	0,19	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
VKV Oy	0,48	0,47	0,47	0,49	0,49	0,52	0,51	0,52	0,53	0,54	0,55	0,56
Mäntsälä, Ohkola	0,10	0,11	0,13	0,11	0,11	0,13	0,13	0,14	0,15	0,15	0,15	0,15
Mittaamaton vesi	0,70	0,77	0,48	0,42	0,47	0,34	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kuntayhtymä	15,17	15,90	18,51	15,99	15,32	15,57	16,6	17,3	17,7	17,8	18,2	18,3
Sipoo	0,51	0,57	0,73	0,64	0,60	0,60	0,6	0,7	0,8	1,0	1,1	1,2
Pornainen	0,179	0,196	0,225	0,218	0,264	0,24	0,25	0,3	0,3	0,3	0,3	0,35

TALOUSARVIO 2017

TAVOITTEET, TOIMENPITEET NIIDEN SAAVUTTAMISEKSI JA MITTARIT

Viemärlaitostoiminta

- Siirtoviemärit

Laadullinen / ohjeellinen tavoite: Siirtoviemärit pumppaamoinen ja jätevesimittarit pidetään hyvässä kunnossa.

Sitova tavoite: Jäteveden ylivuotoja vesistöön ei esiinny.

Toimenpiteet: Säännölliset huollot ja kuntotarkastukset sekä kaukovalvontajärjestelmän hyödyntäminen ja kehittäminen valvontatyökaluna.

Mittari ja arviointitapa: Viemäristön kuntoa ja mahdolliset ylivuotomäärät arvioidaan kaukovalvonnan, tarkastuskäyntien ja videokuvausten avulla.

- Loka-autoasema

Laadullinen / ohjeellinen tavoite: Ehkäistään haitallisten ja luvattomien lokakuormien purku jätevesitunneliin ja analysoidaan noin 1 % valvontanäytteistä.

Toimenpiteet: Asiakastytyväisyys ylläpidetään huolehtimalla loka-autoaseman laitosautomaatiojärjestelmän mahdollisimman häiriöttömästä käytöstä. Häiriötöntä käyttöä edistetään saneeraamalla häiriöitä aiheuttaneet lokakuormien purkulaitteistot vuonna 2017. Valvontanäytteet otetaan loka-autokuormista automaattisesti.

Taloudellisuuden mittari: Toimintatuottojen (loka-automaksu x kuormien määrä) ja toimintakulujen erotus eli nettotulos.

Sitova tavoite: 7 000 euron nettotulos.

- Jätevedenpuhdistus

Ohjeellinen tavoite: Puhdistustehoa (BHK_{7ATU}, fosfori ja typpi) seurataan lupaehtojen saavuttamisen ja puhdistamon kapasiteetin riittävyyden kannalta silmällä pitäen jätevesien puhdistuksen investointitarpeita.

Toimenpiteet: HSY:n järjestämät yhteistyökokoukset vähintään puolivuositain.

Mittari ja arviointitapa: Jäännöspitoisuudet (mg/l) ja poistotehokkuudet (%).

- Viemärlaitostoiminnan taloudellisuustavoitteet:

Taloudellisuuden mittarit: Käyttö- ja vuosimaksun yksikköhinnat (€/m³).

Käyttömaksu määräytyy käyttökustannuksista viemärivesimäärän yksikköä (m³) kohti ja vuosimaksu vastaavasti investointien ja niiden rahoituksen kustannuksista viemäri-vesimäärän yksikköä kohti.

Ohjeelliset tavoitteet: Vuosimaksut pidetään mahdollisimman vakaalla ja ennustettavalla tasolla.

Vesistöjen hoito

- Keravanjoki

Ohjeelliset tavoitteet:

Uimavesivaatimukset täyttävien näytteiden osuus vähintään 83 % (4 v. liukuva keskiarvo) vuonna 2017 neljällä intensiivisen seurannan havaintopaikalla (TS:n kuva 3) sekä fosforipitoisuuden osalta mahdollisimman tasainen pitoisuuskehitys.

Toimenpiteet: Lisävettä johdetaan noin 3,5-4,0 milj. m³. Viemäröinnin ja vesiensuojelun edistäminen kuntien kanssa.

Mittarit: Yleisten uimarantojen veden mikrobiologisissa laatuvaatimuksissa sovellettavat suolistobakteerien (E. coli ja enterokokit) raja-arvot ja fosforipitoisuus kesä-elokuussa.

Sää- ja virtaamavaihteluiden vuoksi sovelletaan 4-vuotisjakson liukuvia keskiarvoja.

Arviointitapa: Vesiensuojeluyhdistykseltä tilattava vedenlaatutarkkailu, jota täydentää oma bakteerinäyteenotto neljästä jokipisteestä kesällä kuukausittain.

- Rusutjärvi

Ohjeellinen tavoite: Uimakelpoisuuden turvaaminen koko kesäajan, mikä edellyttää kasviplanktonbiomassan vähentämistä alle tason 10 mg/l.

Toimenpiteet: Lisävettä johdetaan noin 2,5-2,8 milj. m³ vuodessa pääasiassa kesäkaudella. Muut kunnostustyöt sovitaan vuosittain Tuusulan kunnan kanssa.

Mittari / arviointitapa: Vesiensuojeluyhdistykseltä tilattava vesi- ja kasviplanktonnäytteiden otto kuukausittain touko-syyskuussa.

Tuusulanjärvi-projekti

Sitova tavoite: a-klorofyllin pitoisuustaso vuonna 2017 korkeintaan 24 µg/l 3-vuotisjakson (2015-2017) keskiarvona. Tämä täyttää uimaveden laatuvaatimukset, eikä sinilevien massaesiintymisiä normaalisti esiinny (TS:n kuva 4).

Ohjeellinen tavoite: Pitemmän aikavälin tavoitteena hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vuoteen 2021 mennessä.

Toimenpiteet: Projektiin sisältyvät ravintoketjukunnostus, alusveden hapetus, vesikasvillisuuden niitot kohtuullisessa määrin sekä vesiensuojelutyöt.

Mittari / arviointitapa: Uudenmaan ELY-keskuksen vedenlaatu seurannan aineisto, jota täydennetään projektin kustantamalla lisänäytteillä sekä viikottain rannoilla tehtävin visuaalisin sinileväseurannoin neliportaisella asteikolla kesä-elokuussa.

YHTEENVETO SITOVIDISTA TAVOITTEISTA

Siirtoviemärit:

Jäteveden ylivuotoja vesistöön ei esiinny.

Loka-autoasema:

7 000 euron nettotulos.

Tuusulanjärvi-projekti:

a-klorofyllin pitoisuustaso vuonna 2017 korkeintaan 24 µg/l 3-vuotisjakson (2015-2017) keskiarvona, mikä täyttää uimaveden laatuvaatimukset.

TALOUSARVIO 2017
SITOVAT MÄÄRÄRAHAT VAHVENNETTU

KÄYTTÖTALOUSOSA

TOIMINTAMENOT			3 521 800
Viemärlaitoskulut		3 112 000	
Yhteiset kulut		277 000	
Materiaalin ostot	9 170		
Palvelujen ostot	43 500		
Henkilöstökulut	206 630		
Muut kulut	17 700		
Siirtoviemärit		567 000	
Materiaalin ostot	355 700		
Palvelujen ostot	143 400		
Henkilöstökulut	61 200		
Muut kulut	6 700		
Jätevedenpuhdistus		2 225 000	
Palvelujen ostot	2 225 000		
Loka-autoasema		43 000	
Materiaalin ostot	11 000		
Palvelujen ostot	23 000		
Henkilöstökulut	5 000		
Muut kulut	4 000		
Tuusulanjärvi-projekti		190 000	190 000
Materiaalin ostot	16 000		
Palvelujen ostot	113 000		
Henkilöstökulut	61 000		
Muut kulut	0		
Vesistöjen hoito		219 800	219 800
Materiaalin ostot	139 800		
Palvelujen ostot	65 400		
Henkilöstökulut	9 600		
Muut kulut	5 000		

TOIMINTATULOT		4 500 848
Viemärlaitostoimintatuotot		4 091 048
Käyttömaksut, yksikköhinta 16,2 snt/m ³	2 939 730	
Vuosimaksut, yksikköhinta 6 snt /m ³	978 560	
Pääomakorvaukset	77 000	
Loka-automaksut, yksikköhinta 16,00€/kuorma	51 000	
Muut viemärlaitoksen tuotot (sis.sisäiset)	44 758	
Vesistöjen hoidon tuotot		219 800
Vesistöjen kunnostusmaksut		
Vesistöjen kunnostumaksut, muut	214 800	
Muut vesistötuotot	5 000	
Tuusulanjärvi-projektin tuotot	190 000	190 000
YHTEENVETO		
Viemärlaitostoiminta		
Toimintakulut	-3 112 000	
Toimintatuotot	4 091 048	
Netto	979 048	
Poistot	1 083 836	
Vesistöt		
Toimintakulut	-219 800	
Toimintatuotot	219 800	
Netto	0	
Poistot	50 547	1 134 383
Tuusulanjärvi-projekti		
Toimintakulut	-190 000	
Toimintatuotot	190 000	
Netto	0	

INVESTOINTIOSA			1 010 000
VIEMÄRILAITOSINVESTOINNIT		930 000	
Pihlajamäen pumppaamon sähkösuunnittelu	100 000		
Muut viemärlaitosinvestoinnit	200 000		
Puhdistamon perusparannustyöt ja investoinnit	630 000		
VESISTÖINVESTOINNIT	80 000	80 000	
TULOSLASKELMAOSA			
Toimintatulot		4 467 848	
Liikevaihto	4 467 848		
Toimintamenot		-3 488 800	
Materiaalin ostot	-531 670		
Palvelujen ostot	-2 580 300		
Henkilöstökulut	-343 430		
Liiketoiminnan muut kulut	-33 400		
Toimintakate			979 048
Rahoitustuotot ja -kulut			9 000
Korkotuotot	9 000	9 000	
Vuosikate			988 048
Poistot ja arvonalentumiset		-1 134 383	-1 134 383
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 134 383		
Tilikauden tulos			-146 335
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		80 000	80 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä			-66 335
RAHOITUSLASKELMAOSA			
Vuosikate	988 048		988 048
Investoinnit			-1 010 000
Investoinnit yhteensä	-1 010 000		
Rahoitusjäämä/-tarve			-21 952
Toimintapääoman muutos			
Rahat ja pankkisaamiset, lisäys/vähennys			-21 952

VUODEN 2017 TALOUSARVION KÄYTTÖTALOUSOSA KUSTANNUSPAIKOITTAIN

TOIMINTAKULUT		3 521 800
VIEMÄRILAITOS		3 112 000
YHTEISET KULUT		277 000
Johtokunta		14 930
Materiaalin ostot	600	
Palvelujen ostot	2 500	
Palkat ja palkkiot	11 530	
Henkilöstösivukulut	300	
Muut kulut		
Tarkastustoimi		8 000
Materiaalin ostot	100	
Palvelujen ostot	7 000	
Palkat ja palkkiot	900	
Käyttövaraukset		2 000
Materiaalin ostot	1 500	
Palvelujen ostot	500	
Toimisto		252 070
Materiaalin ostot	8 470	
Palvelujen ostot	32 500	
Palkat	143 800	
Henkilöstösivukulut	50 100	
Vuokrat	16 000	
Muut	1 200	
SIIRTOVIEMÄRIT		567 000
Laitoksen yhteiset		99 300
Materiaalin ostot	8 100	
Palvelujen ostot	24 000	
Palkat	44 400	
Henkilöstösivukulut	16 800	
Muut kulut	6 000	
Hyrylän siirtoviemäri		32 000
Materiaalin ostot	15 000	
Palvelujen ostot	17 000	
Järvenpään siirtoviemäri		52 000
Materiaalin ostot	26 000	
Palvelujen ostot	26 000	
Tunneli Keravalla		35 700
Materiaalin ostot	5 000	
Palvelujen ostot	30 000	
Muut kulut	700	
Tunneli Vantaalla		20 000
Materiaalin ostot	11 000	
Palvelujen ostot	9 000	
Pihlajamäen pumppaamo		320 000
Materiaalin ostot	290 000	
Palvelujen ostot	30 000	

Kellokosken viemäri		500		
Materiaalin ostot	100			
Palvelujen ostot	400			
Sipoon siirtoviemäri		7 500		
Materiaalin ostot	500			
Palvelujen ostot	7 000			
JÄTEVEDENPUHDISTUS			2 225 000	
Keskuspuhdistamo		2 225 000		
Palvelujen ostot	2 225 000			
LOKA-AUTOASEMA				
Loka-autoasema		43 000	43 000	
Materiaalin ostot	11 000			
Palvelujen ostot	23 000			
Palkat	4 050			
Henkilöstösivukulut	950			
Muut kulut, vuokra	4 000			
TUUSULANJÄRVI-PROJEKTI		190 000	190 000	190 000
Materiaalin ostot	16 000			
Palvelujen ostot (sisältää yleiskustannuslisän 13.000 €)	113 000			
Palkat	49 500			
Henkilöstösivukulut	11 500			
Muut				
VESISTÖJEN HOITO			219 800	219 800
Vesistöjen yhteiset		39 500		
Materiaalin ostot	2 000			
Palvelujen ostot (sisältää yleiskustannuslisän 20.000 €)	22 900			
Palkat	7 810			
Henkilöstösivukulut	1 790			
Vuokrat	3 000			
Muut kulut	2 000			
Keravanjoen lisävesijuokutus		112 000		
Materiaalin ostot	100 000			
Palvelujen ostot	12 000			
Keravan allas		2 000		
Materiaalin ostot	500			
Palvelujen ostot	1 500			
Keravanjoki, muut		14 300		
Materiaalin ostot	800			
Palvelujen ostot	13 500			
Tuusulanjärven säännöstely		4 000		
Materiaalin ostot	500			
Palvelujen ostot	3 500			
Rusutjärven lisävesijuokutus		48 000		
Materiaalin ostot	36 000			
Palvelujen ostot	12 000			
Käyttömenot yhteensä				3 521 800

TALOUSARVIoidEN VERTAILU

	TP 2015	TA 2016	TA 2017
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Toimintamenot	3 298 223,79	3 531 000	3 521 800
Yhteiset kulut	268 277,55	290 500	277 000
Siirtoviemärit	523 715,73	625 000	567 000
Loka-autoasema	38 026,64	45 000	43 000
Jätevedenpuhdistus	2 022 334,91	2 150 000	2 225 000
Vesistöjen hoito	238 105,38	230 500	219 800
Tuusulanjärvi-projekti	207 763,58	190 000	190 000
Toimintatulot	4 555 252,41	4 546 323	4 500 848
Käyttömaksut	2 681 941,96	2 950 297	2 939 730
Vuosimaksut	943 134,23	978 280	978 560
Pääomakorvaukset	65 353,65	78 000	77 000
Loka-automaksut	53 512,85	50 000	51 000
Muut viemärlaitoksen tuotot	51 546,46	69 246	44 758
Tuusulanjärvi-projektin tuotot	284 211,88	190 000	190 000
Tuusulanjärven säännöstelypato ja kalatie	237 446,00		
Vesistöjen kunnostusmaksut, jäsenkunnat	211 596,31	206 621	198 017
Vesistöjen kunnostusmaksut, muut	20 052,27	17 879	16 783
Muut vesistötuotot	6 456,80	6 000	5 000
Poistot	1 609 929,55	1 050 307	1 134 383
Viemärlaitos	1 552 496,59	989 299	1 083 836
Vesistöt	57 432,96	61 008	50 547
INVESTOINTIOSA	862 225,22	1 370 000	1 010 000
Viemärlaitosinvestoinnit	862 225,22	1 280 000	930 000
Vesistöinvestoinnit	0,00	90 000	80 000
TULOSLASKELMAOSA			
Toimintatulot	4 515 252,41	4 506 323	4 467 848
Liikevaihto	4 515 252,41	4 506 323	4 467 848
Toimintamenot	-3 572 134,85	-3 416 440	-3 488 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-532 799,99	-537 300	-531 670
Palvelujen ostot	-2 671 824,04	-2 506 000	-2 580 300
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-339 147,40</i>	<i>-340 640</i>	<i>-343 430</i>
Palkat ja palkkiot	-263 534,78	-260 300	-261 990
Henkilöstökorvaukset	0,00		
Henkilösivukulut	-75 612,62	-80 340	-81 440
Eläkekulut	-66 774,93	-67 320	-68 560
Muut henkilösivukulut	-8 837,69	-13 020	-12 880
Liiketoiminnan muut kulut	-28 363,42	-32 500	-33 400
Toimintakate	943 117,56	1 089 883	979 048
Rahoitustuotot ja -kulut	8 451,24	10 000	9 000
Korkotuotot	8 561,41	10 000	9 000
Korkokulut	-110,17	0	0
Vuosikate	951 568,80	1 099 883	988 048
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-1 609 929,55</i>	<i>-1 050 307</i>	<i>-1 134 383</i>
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 609 929,55	-1 050 307	-1 134 383
Tilikauden tulos	-658 360,75	49 576	-146 335
Rahastot			
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	-241,10	90 000	80 000
Rahastot	-241,10	90 000	80 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-658 601,85	139 576	-66 335,00
RAHOITUSLASKELMAOSA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	951 568,80	1 099 883	988 048
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-862 225,22	-1 370 000	-1 010 000
Investointitulot	237 446,00		
Toiminnan ja investointien rahavirta	326 789,58	-270 117	-21 952
Rahavarojen muutos	326 789,58	-270 117	-21 952
Lainakanta	0,00	0	0

VIEMÄRILAITOKSEN JA VESISTÖJEN HOIDON LASKENNALLINEN TALOUSARVION LIITE 2
ERITYTTÄMINEN

TULOSLASKELMA	VIEMÄRILAITOS TA 2017	VESISTÖT TA 2017	LIIKELAITOS- KUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ TA 2017
Toimintatulot	4 091 048,00	409 800,00	4 500 848,00
Toimintakulut	-3 079 000,00	-442 800,00	-3 521 800,00
Materiaalit ja palvelut	-2 777 770,00	-367 200,00	-3 144 970,00
Henkilöstökulut	-272 830,00	-57 310,00	-330 140,00
Liiketoiminnan muut kulut	-28 400,00	-18 290,00	-46 690,00
Toimintakate	1 012 048,00	-33 000,00	979 048,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	9 000,00	0,00	9 000,00
Vuosikate	1 021 048,00	-33 000,00	988 048,00
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 083 836,00	-50 547,00	-1 134 383,00
Tilikauden tulos	-62 788,00	-83 547,00	-146 335,00
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)		80 000,00	80 000,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-62 788,00	-3 547,00	-66 335,00
RAHOITUSLASKELMA	VIEMÄRILAITOS TA 2017	VESISTÖT TA 2017	LIIKELAITOS- KUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ TA 2017
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	1 021 048,00	-33 000,00	988 048,00
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-930 000,00	-80 000,00	-1 010 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	91 048,00	-113 000,00	-21 952,00
Rahavarojen muutos	91 048,00	-113 000,00	-21 952,00

VIEMÄRILAITOKSEN JA VESISTÖJEN HOIDON LASKENNALLINEN ERYTTÄMINEN, TASE 01.01.2016

TALOUSARVION LIITE 3

	TASE 1.1.2016 VIEMÄRILAITOS	TASELASKELMA 1.1.2016 VESISTÖT	LIIKELAITOS- KUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	55 129,87		55 129,87
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	34 553,76	110 529,19	145 082,95
Kiinteät rakenteet ja laitteet	21 773 023,19	433 354,59	22 206 377,78
Koneet ja kalusto	8 753,49	2 980,33	11 733,82
Keskeneräiset hankinnat	303 664,59	0,00	303 664,59
	22 119 995,03	546 864,11	22 666 859,14
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	331 996,07	0,00	331 996,07
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	22 507 120,97	546 864,11	23 053 985,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	338 573,55	6 456,80	345 030,35
Muut saamiset	91 387,84		91 387,84
Siirtosaamiset	7 703,17	92 466,00	100 169,17
	437 664,56	98 922,80	536 587,36
Rahoitusarvopaperit			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 418 103,34		1 418 103,34
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat	72,79		72,79
Pankkisaamiset	481 242,22	117 978,10	599 220,32
	481 315,01	117 978,10	599 293,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 337 082,91	216 900,90	2 553 983,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 844 203,88	763 765,01	25 607 968,89
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA		Jäännöspääoma	
Peruspääoma	39 277 304,61	623 892,83	39 901 197,44
Muut omat rahastot		96 681,70	96 681,70
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-14 972 540,65		-14 972 540,65
tilikauden yli-/alijäämä	-658 601,85		-658 601,85
	23 646 162,11	720 574,53	24 366 736,64
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23 646 162,11	720 574,53	24 366 736,64
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen			
Saadut ennakot		19 408,23	19 408,23
Ostovelat	1 147 551,69	21 823,66	1 169 375,35
Muut velat	4 957,97	1 021,17	5 979,14
Siirtovelat	45 532,11	937,42	46 469,53
	1 198 041,77	43 190,48	1 241 232,25
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 198 041,77	43 190,48	1 241 232,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 844 203,88	763 765,01	25 607 968,89

Kultasepänkatu 4 B
04250 KERAVA
p. (09) 274 4060
kuves@kuves.fi
Y-tunnus 0202691-7

Dn:o 62/16

25.8.2016

TUUSULAN KUNTA
KUNNANHALLITUS / KIRJAAMO

Saap	26.8.2016	Dnro	630/16
Khall	/ / 20	§	
Kvalt	/ / 20	§	
Arkisto		Kaava	

Tuusulan kunnanhallitus
PL 60
04301 TUUSULA

Asia:

LAUSUNTOPYYNTÖ VUOSIEN 2017-2021 TALOUSSUUNNITELMALUONNOKSESTA

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES) lähettää oheisena johtokunnan 24.8.2016 käsittelemän luonnoksen kuntayhtymän vuosien 2017-2021 taloussuunnitel-
maksiksi TS 17-21 ja pyytää suunnitelmasta lausuntoanne ennen yh-
tymäkokoukselle tehtävää ehdotusta 28.9.2016 mennessä.

Vantaan kaupungin ja kuntayhtymän välisen vesistöjen hoitoon
liittyvän yhteistyösopimuksen perusteella kaupungille on varattava
tilaisuus lausunnon antamiseen ennen talousarvion hyväksyntää.

Suunnitelman pääpiirteistä todetaan seuraavaa:

KUVESin jäsenyhteisöjen toimesta valmistui keväällä 2016 selvi-
tystyö kuntayhtymän hallinnon järjestämisestä lähitulevaisuuden
osalta. Jäsenyhteisöjen hyväksymän menettelytaoahjeistuksen
mukaisesti KUVESin tulee ostaa jatkossa operatiiviset toimintansa
palveluna Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymältä (lyh. TSV).
Muutoksen yhteydessä kuntayhtymille valitaan yhteinen toimitus-
johtaja ja muu henkilökunta on tavoitteena siirtää TSV:n palveluk-
seen vanhoina työntekijöinä. Sopijapuolet jatkavat toimintaansa
omina oikeushenkilöinä säilyttäen omat omaisuutensa ja perus-
sopimuksensa ja TSV hoitaa ja vastaa KUVESin tehtävistä palve-
lusopimuksen nojalla ja omakustannushintaan. Kuntayhtymien
kesällä 2016 hyväksymän aiesopimuksen mukaisesti KUVES ja
TSV valmistelevat vuoden 2017 alkuun mennessä suunnitelman
muutoksen läpiviennistä siten, että suunnitelma hyväksytään kun-
tayhtymien hallituksessa/johtokunnassa viimeistään 15.1.2017.
Taloussuunnitelmassa ei ole vielä mahdollista ottaa muutoksista
aiheutuvia kustannusvaikutuksia kaikilta osin huomioon.

Viemärlaitostoiminta muodostaa pääosan liikelaitoskuntayhtymän
taloudessa. Siirtoviemäri-investoinneissa varaudutaan suunnitte-
lemaan ja toteuttamaan siirtoviemärijärjestelmän turvallista ja häi-
riötöntä käyttöä parantavia saneeraustoimenpiteitä vuonna 2014
valmistuneen varautumissuunnitelman mukaisesti. Suunnitteilla
on merkittäviä peruskorjausinvestointeja kaikille suunnittelukau-

Lähetetään H. Juusola, Saarenkari
tiedoksi ja toimenpiteitä varten
Tuusulassa 26.8.2016
Tuusulan kunnanhallitus

den vuosille. Vuonna 1987 valmistuneella Pihlajamäen pumpaamolla on tarpeen toteuttaa perusteellinen sähkö- ja automaatio saneeraus vuonna 2018. Suunnittelukauden puolivälissä varaudutaan tunnelin pohjoisosan betonirakenteiden saneerauksiin.

Viemärlaitoksen taloudessa on käyttömaksun ennakkohinnaksi vuodelle 2017 arvioitu 16,2 snt/m³, mikä vastaa 4,7 %:n nousua verrattuna vuoden 2015 tilinpäätöksen toteutumaan (15,5 snt/m³). Pääomakustannuksia kattavan vuosimaksun yksikköhinta on suunniteltu pidettävän vielä v. 2017 ennallaan (6 snt/m³), mutta vuosille 2019-2021 kohdistuu merkittävä korotus (10 snt:iin/m³).

Vesistöjen hoito- ja kunnostustyöt muodostavat kuntayhtymän toisen tehtäväryhmän. Tavoitteena on yhteistyössä jäsenkuntien ja Vantaan kaupungin kanssa parantaa toimialueen vesistöjen tilaa kustannustehokkailla hoitotoimenpiteillä ja rakennustoilla monipuolisten virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämiseksi.

Tuusulanjärvi-projektin rahoitustarve pienenee lähivuosina jonkin verran. Tavoitteena on Tuusulanjärven hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vuoteen 2021 mennessä. Tämä vaatii vuosittain hyväksi havaittujen kunnostustoimien jatkamista ja ravinnekuormituksen huomattavaa vähentämistä.

Kuntayhtymän vesistökuunnostusrahostossa jäljellä olevilla varoilla on suunniteltu uusittavaksi vanhentuneeseen tiedonsiirtotekniikkaan perustuvat vesistökaukovalvonnan ala-asemien laitteistot vuoden 2017 aikana.

Liikelaitoskuntayhtymän taseeseen on muodostunut vuodesta 2000 lähtien alijäämää vuoden 2014 loppuun mennessä yhteensä 14,97 milj. euroa pääasiassa suunnitelman mukaisista poistoista. 2000-luvulla toteutuneiden suhteellisen pienten investointien takia jäsenyhteisöjen suorittamat vuosimaksut eivät ole kattaneet poistoja. Tämä on ollut suunnitelmallista toimintaa, sillä puhdistamon ja viemäritunnelien täysiä poistoja ei ole ollut perusteltua kerätä vuosimaksuissa. Korvausinvestointien tarve on tulevaisuudessaikin melko vähäinen. Jäsenyhteisöille esitetään, että vuoden 2014 loppuun kertyneestä alijäämästä puolet, 7,5 milj. euroa, katetaan peruspääomasta vuoden 2017 tilinpäätöksessä ja loppuosa (7,47 milj. euroa) mahdollisesti vuoden 2018 tilinpäätöksessä erillisillä yhtymäkokouksen päätöksillä. Peruspääoman alentamista voidaan perustella käyttöomaisuuden arvon merkittäväällä alentumisella jätevesitunnelin betonirakenteiden ikääntymisestä aiheutuvan teknisen kunnan heikkenemisellä.

KESKI-UUDENMAAN VESIENSUOJELUN LIIKELAITOSKUNTA-
YHTYMÄ

Toimitusjohtaja

Mauri Pekkarinen